

Examensarbete, 15 hp, för
Kandidatexamen i företagsekonomi: Redovisning och Revision
VT 2016

Faktorer som påverkar försiktigheten i redovisning

En studie av svenska börsnoterade företag

Jakub Bronk och Marcus Larsson

Sektionen för hälsa och samhälle

Authors

Jakub Bronk and Marcus Larsson

Title

Factors that affect accounting conservatism: A study of Swedish listed companies

Supervisor

Daniela Argento

Examiner

Timurs Umans

Abstract

The prudence concept which prescribes accounting conservatism, is and has been for a long time, one of the most important principles in Swedish accounting. However, since 2005 all of the listed companies in Sweden has to prepare their accounts in accordance with the international standard IFRS. Previous research has remarked that IFRS leaves much space for subjective assessments and has a complicated relationship to prudence which is debated among accountants.

Preparing accounts is a subjective process where the accountant's personality traits and the accountant's surrounding impact the way they are being prepared. The purpose of this thesis is therefore to explain which factors affects accounting conservatism in Swedish listed companies. This study fills a gap regarding the effect of the board composition on accounting conservatism which has not been properly investigated, especially in a Swedish context. The thesis also investigates how ownership structure and size affect the way the prudence concept is applied.

To conduct the study relevant data was collected from databases and annual reports. Market-to-Book value has been used as a method to measure accounting conservatism. This study has yielded some interesting results that has contributed to the research about the future of the prudence concept. It has been shown that companies with a higher percentage of women on the board tend to be more conservative in their accounting. Larger companies have also been proven to show less tendencies of conservative accounting which was not in accordance with one of our hypotheses.

Accounting conservatism is a debated topic and there is still much to discover. Future research should investigate how other factors impact the use of conservative accounting for instance accountants' personality traits. Other methods should also be used to measure accounting conservatism.

Keywords

Accounting choices, Accounting conservatism, Prudence concept, IFRS, Market-to-Book, Board composition, Ownership structure, Size

Författare

Jakub Bronk och Marcus Larsson

Titel

Faktorer som påverkar försiktigheten i redovisning: En studie av svenska börsnoterade företag

Handledare

Daniela Argento

Examinator

Timurs Umans

Sammanfattning

Försiktighetsprincipen är och har länge varit en av de viktigaste principerna inom svensk redovisning. Sedan år 2005 måste dock samtliga börsnoterade företag i Sverige upprätta sin redovisning i enlighet med det internationella regelverket *International Financial Reporting Standards* (IFRS). Tidigare forskning har anmärkt att IFRS ger relativt mycket utrymme för subjektiva bedömningar och har ett komplicerat förhållande till försiktighet som är ett omdebatterat ämne bland redovisare.

Att upprätta redovisning är en subjektiv process där personliga egenskaper hos redovisaren och redovisarens omgivning har en inverkan på sättet den upprättas. Uppsatsens syfte är därför att förklara vilka faktorer som påverkar tillämpningen av försiktighet i redovisning i svenska börsnoterade företag. Studien fyller ett gap kring styrelsesammansättningens påverkan på mängden försiktighet i redovisning som inte är ett väl utforskat område, speciellt angående svenska förhållanden. Den undersöker även hur ägarstruktur och företagets storlek påverkar redovisningen i fråga om tillämpningen av försiktighet.

För att genomföra studien har nödvändig data inhämtats från databaser och årsredovisningar. *Market-to-Book value* har använts som en metod för att mäta försiktighet i redovisning. Studien har kommit fram till några intressanta resultat som bidragit till forskningen kring försiktighetsprincipens framtid. Det har nämligen visat sig att företag med en större andel kvinnor i styrelsen tenderar att vara mer försiktiga i sin redovisning. Större företag har även påvisats visa mindre tendenser till en försiktig redovisning vilket inte var förenligt med studiens ena hypotes.

Försiktighet i redovisning är ett omdiskuterat ämne och det finns fortfarande mycket kvar att undersöka. Framtida forskning skulle kunna undersöka hur andra faktorer påverkar redovisningens försiktighet exempelvis redovisares personlighetsdrag. Andra metoder borde även användas för att mäta graden av tillämpning av försiktighetsprincipen.

Ämnesord

Redovisningsval, Försiktighet, Försiktighetsprincipen, IFRS, *Market-to-Book*, Styrelsesammansättning, Ägarstruktur, Storlek

Förord

Tusen tack till vår handledare, bästa Daniela Argento. Hennes otroliga engagemang, kunskap och värdefulla kommentarer gjorde det möjligt för oss att skriva den här uppsatsen.

Tack till Annika Fjelkner som sett till att de språkliga felen har blivit färre och Pierre Carbonnier för hans hjälp med statistik.

Vi vill även tacka Malin Magnusson och Sandra Stilling som delade med sig av information från databasen ORBIS vilket sparade oss många timmars arbete.

Slutligen vill vi tacka våra familjer och vänner för visad förståelse och stöd under arbetsprocessen.

Kristianstad, 26 maj 2016

Jakub Bronk

Marcus Larsson

Innehåll

1. Inledning	8
1.1 Bakgrund	8
1.2 Problematisering	9
1.3 Syfte	11
1.4 Frågeställning	11
1.5 Disposition	12
2. Vetenskaplig metod	13
2.1 Forskningsfilosofi	13
2.2 Forskningsmetod	13
2.3 Teorianvändning	14
3. Teoretisk referensram	15
3.1 Grundläggande teori	15
3.1.1 Agentteorin	15
3.1.2 Positive Accounting Theory	16
3.2 Försiktighet och konservatism	16
3.3 Obetingad och betingad konservatism	17
3.4 Hypoteser	18
3.4.1 Ägarstruktur	18
3.4.2 Styrelsesammansättning	19
3.4.2.1 Kön	19
3.4.2.2 Etnicitet	20
3.4.2.3 Ålder	21
3.4.3 Företagens storlek	21
3.5 Sammanfattande modell	22
4. Empirisk metod	23
4.1 Forskningsstrategi	23
4.2 Litteraturoversikt	23
4.3 Urval	24
4.4 Datainsamlingsmetod	24
4.5 Operationalisering	25
4.5.1 Beroende variabel; Försiktighet (Market-to-Book)	25
4.5.2 Oberoende variabler	27
4.5.2.1 Ägarspridningen	27
4.5.2.2 Styrelsesammansättning; Kön	27

4.5.2.3 Styrelsesammansättning; Etnicitet	28
4.5.2.4 Styrelsesammansättning; Ålder	29
4.5.2.5 Företagets storlek	29
4.5.3 Kontrollvariabler	29
4.5.3.1 Sektor	30
4.5.3.2 Börsnotering utomlands	30
4.6 Analysmetoder	30
4.7 Reliabilitet	31
4.8 Validitet	31
4.9 Generaliserbarhet	32
4.10 Etiska beaktanden	32
5. Analys	34
5.1 Beskrivande statistik	34
5.1.1 Analyserade företag	34
5.1.2 Variabler	35
5.2 Korrelationsmatris	36
5.3 Multipel regression	37
5.4 Sammanfattning	41
6. Diskussion och slutsats	43
6.1 Slutsatser	43
6.2 Studiens bidrag	45
6.3 Studiens begränsningar	46
6.4 Förslag till framtida forskning	46
Referenser	48

Bilagor

Bilaga 1 De undersökta företagen och variabler	52
Bilaga 2 En förstorad korrelationsmatris	55

Tabellförteckning

Tabell 5.1 Fördelningen av det undersökta urvalet på NASDAQ OMX Stockholm	34
Tabell 5.2 Sektorindelning enligt ICB	35
Tabell 5.3 Förenklad sektorindelning	35
Tabell 5.4 Den beroende variabeln MTB	36
Tabell 5.5 De oberoende variablerna	36
Tabell 5.6 Kontrollvariablerna	36

Tabell 5.7 Spearmans korrelationsmatris	37
Tabell 5.8 Multipel regression	39
Tabell 5.9 Multipel regression räknat med omsättning som storleksmått	40

Figurförteckning

Figur 3.1 Faktorer som enligt hypoteserna inverkar på försiktighet	22
Figur 5.1 De prövade hypoteserna	42

1. Inledning

Uppsatsens inledande kapitel presenterar och beskriver det grundläggande forskningsproblemet som ligger till grund för uppsatsens studie. I kapitlet presenteras även studiens syfte och frågeställning.

1.1 Bakgrund

Det finns många olika sätt att upprätta redovisning på runt om i världen. Dessa har skilt sig och skiljer sig fortfarande åt mellan olika länder Dock har arbete lagts ner för att minska dessa skillnader vilket har lett till skapandet av *International Financial Reporting Standards* (IFRS). På grund av att redovisning upprättas av människor med bland annat olika bakgrund, personligheter och kulturella värderingar finns det fortfarande skillnader även om samma redovisningsstandarder tillämpas. Det här beror alltså på att olika personer gör olika bedömningar (Nobes & Parker, 2012). Hellman (2008) visar att IFRS är ett regelverk som lämnar relativt mycket utrymme för egna bedömningar, vilket även är fallet när det gäller försiktighet. Detta kommer att beskrivas mer utförligt längre fram.

Försiktighetsprincipen har länge varit och är fortfarande en viktig princip i många länders redovisning (Kim & Pevzner, 2010). Speciellt i kontinentala europeiska länder så som exempelvis Sverige har försiktighetsprincipen varit inflytelserik (Nobes & Parker, 2012). Den innebär att osäkra bedömningar i redovisning ska göras så att tillgångar och intäkter värderas lågt samt att skulder och kostnader värderas högt (Grönlund, Tagesson & Öhman, 2013).

Sedan 2005 måste alla börsnoterade företag inom EU upprätta sin konsoliderade koncernredovisning i enlighet med IFRS som ges ut av *International Accounting Standards Board* (IASB). En amerikansk standardsättare som också har ett stort internationellt inflytande är *Financial Accounting Standards Board* (FASB) (Nobes & Parker, 2012). 2010 tog IASB och FASB bort försiktighetsprincipen från sin gemensamma föreställningsram. Det ledde till protester från bland annat akademiker och begreppet försiktighet återinfördes i IASBs *Exposure Draft ED/2015/3*, som är ett utkast till en ny föreställningsram som ska ges ut (García Lara, García Osma & Penalva, 2014; Barker, 2015; IASB, 2015).

Jan Marton, docent vid Handelshögskolan i Göteborg, skriver en krönika i tidningen ”*Balans*” och uttrycker sin oro över IFRS förhållande till försiktighet. Han betonar

försiktighetsprincipens långa historia och argumenterar för undervärdering av tillgångar och intäkter för att undvika risker med att dessa övervärderas. Dock menar han att det är osäkert hur försiktighet ska tillämpas under IFRS och konstaterar därför slutligen att redovisare och revisorer bör vara försiktiga i sin användning av försiktighet i IFRS (Marton, 2015). Vidare har en österrikisk professor i redovisning vid namn Alfred Wagenhofer kritiserat IASB i en artikel på *International Federation of Accountants* (IFAC) webbsida för deras inkonsekventa förhållande till försiktighetsprincipen. Först var försiktighet med i det konceptuella ramverket och sedan togs den bort. Därefter kom den tillbaka i IASBs nya *Exposure Draft* ED/2015/3 för ett nytt konceptuellt ramverk, men i en något förändrad form (Wagenhofer, 2015; IASB, 2015).

Ett begrepp som ligger försiktighetsprincipen nära är konservatism, men en skillnad är att konservatism kan användas i en vidare bemärkelse än försiktighetsprincipen (Nobes & Parker, 2012). Det är lätt att blanda ihop begreppen konservatism och försiktighet i redovisning. Det är ovanligt att man talar om konservatism inom svensk litteratur som behandlar redovisning. Istället väljer man att endast lägga fokus på försiktighetsprincipen. En tydlig skillnad mellan begreppen konservatism och försiktighetsprincipen är svår att identifiera (Grönlund *et al.*, 2013; Barker, 2015; Hellman, 2008).

En vanlig definition på konservatism är att ett företags redovisning undervärderar det egna kapitalet, eller med ett annat ord nettotillgångarna, och således företags bokförda värde (Barker, 2015). Försiktighet är en del av konservatismen som helhet och Barker (2015) anser således att ett sätt att vara konservativ på är att vara försiktig. Då begreppet försiktighet används är dess betydelse dock i princip alltid förknippad med en asymmetri av behandlingen av tillgångar och intäkter samt skulder och kostnader. Det ska dock noteras att försiktighet för det mesta inte är så starkt uttryckt och den vanligaste definitionen är numera att under osäkra bedömningar så ska tillgångar och intäkter inte överskattas samt att skulder och kostnader inte ska underskattas (Grönlund *et al.*, 2013). Det är även möjligt att använda konservatism i den betydelse som försiktighet har här (Barker, 2015).

1.2 Problematisering

I och med att IFRS måste tillämpas av alla börsbolag i EU då de upprättar sina konsoliderade årsredovisningar innebär det att alla dessa företag tillämpar samma huvudsakliga regelverk för sin koncernredovisning (Nobes & Parker, 2012). En intressant

aspekt av detta som tidigare nämnts är då hur redovisningen kan skilja sig åt mellan företag som använder sig av samma redovisningsstandarder för sina huvudsakliga finansiella rapporter.

Det finns studier som tyder på att tillämpningen av försiktighet i redovisningen skiljer sig åt mellan olika företag. Till exempel anser Garcia Lara *et al.* (2014) att om ett informationsgap mellan företagsledningen och aktieägare skapas leder det här till att efterfrågan på en försiktig redovisning ökar. Författarna menar att den försiktiga redovisningen reducerar informationsgapet vilket leder till bättre informationsflöde. Det skapar en diversifiering av val av redovisningsmetoder som leder till att graden av försiktighet ser olika ut mellan olika företag och organisationer. I enlighet med det här visar Iyengar & Zampelli (2010) att försiktigheten är högre i bolag där den verkställande direktörens arvode är starkare knuten till redovisningen. Det här tyder på att det finns många olika anledningar till varför efterfrågan på en försiktig redovisning skiljer sig åt mellan olika företag.

Det går även att hitta stöd i Hellman (2008) för att det i nuvarande tid finns skillnader mellan hur olika företag tillämpar försiktighet i sin redovisning. Författaren använder termen konsekvent konservatism i betydelsen att konsekvent undervärdera nettotillgångar i redovisningen. Enligt Hellman (2008) har konsekvent konservatism varit vanligt i kontinentala europeiska länders redovisningsstandarder och delvis även i USA. Enligt artikeln så anser inte längre IASB och FASB att konsekvent konservatism är ett tillfredsställande sätt att hantera osäkerhet. Det var därför som de två organisationerna under år 2006 argumenterade för att inte inkludera begreppen försiktighet och konservatism i det som skulle bli deras gemensamma föreställningsram.

För att kunna minska konservatismen i de finansiella rapporterna kommer bedömningar och uppskattningar få en större roll menar Hellman (2008). Det kommer innebära att en konsekvent form av konservatism ersätts med temporär konservatism, som enligt författaren innebär just större möjligheter för att tillfälligt undervärdera nettotillgångar och sedermera vid behov värdera tillgångarna högre. Den vetenskapliga artikeln beskriver, visar och analyserar hur IASB samt dess föregångare konkret har utvecklat redovisningsstandarder där det här fenomenet går att observera, genom att undersöka tre IFRS-standarder. De är IAS 12, IAS 38 och IAS 11. Alltså menar Hellman (2008) att det finns en signifikant skillnad mellan den traditionella tillämpningen av

försiktighetsprincipen som föreskrivs i Årsredovisningslagen (ÅRL) och den som föreskrivs av IFRS. Författaren menar således att IFRS ger redovisaren fler möjligheter att hantera osäkra bedömningar vilket kan leda till problem. Enligt Hellman (2008) blir redovisningen mer varierande från år till år som gör att jämförbarheten försämras och informationsasymmetrier bildas. Det blir alltså svårare för de övriga intressenter att ta del av företags finansiella information. Garcia Lara *et.al.* (2014) menar att dessa problem kan lösas med användningen av en mer försiktig redovisning.

Frågan som dyker upp är hur redovisningen ser ut i olika bolag om tydliga riktlinjer som föreskriver en försiktig värdering vid redovisning saknas. Den här uppsatsen undersöker därför om det finns några signifikanta skillnader i tillämpningen av försiktighet mellan olika bolag i Sverige som är skyldiga att upprätta sin redovisning enligt IFRS, alltså bolag som är noterade på börsen (Nobes & Parker, 2012). Eftersom Hellman (2008) menar att IFRS ger relativt mycket utrymme för egna bedömningar när det gäller försiktighet, är det i högsta grad sannolikt att de svenska börsnoterade bolagens redovisning skiljer sig åt i detta hänseende. Genom att mäta och jämföra tillämpningen av försiktighetsprincipen i svenska börsbolag skulle det kunna gå att se hur dessa skillnader ser ut och analysera vilka faktorer som påverkar dem.

Det finns flera olika studier som visar att olika företagsegenskaper har ett inflytande på vilka redovisningsmetoder som tillämpas. Det har visat sig att egenskaper såsom storlek, styrelsesammansättning eller ägarstruktur sätter en tydlig prägel på redovisarnas val och bedömningar, samt hur företag väljer att gå tillväga med sin tillämpning av försiktighetsprincipen (Ahmed & Duellman, 2007; Francis, Hasan, Park & Wu, 2015; Lafond & Roychowdhury, 2008; Garcia Lara *et al.*, 2014). Uppsatsen ska därför undersöka om dessa företagsegenskaper påverkar mängden försiktighet i just de svenska börsbolagens redovisning.

1.3 Syfte

Syftet är att förklara vilka faktorer som påverkar tillämpningen av försiktighet i redovisning mellan olika svenska börsnoterade företags konsoliderade årsredovisningar.

1.4 Frågeställning

Frågeställningen är följande: Vilka faktorer påverkar tillämpningen av försiktighet mellan olika svenska börsnoterade företags konsoliderade årsredovisningar?

1.5 Disposition

Följande kapitel kommer att beskriva den vetenskapliga metoden som kommer att användas och sätta sin prägel på den här uppsatsen. Därefter kommer den teoretiska referensramen att presenteras i kapitel 3 för att visa vilka underliggande teorier som uppsatsen grundas på samt bygga en sammanhängande teori baserad på tidigare litteratur. Den empiriska metoden som beskrivs i kapitel 4 redogör sedan för vilka metoder som används för att samla in och bearbeta empirisk data för att kunna genomföra den efterföljande analysen i kapitel 5. Slutligen diskuteras studiens resultat samt studiens bidrag, begränsningar och förslag till framtida forskning presenteras. Det görs i kapitel 6.

2. Vetenskaplig metod

I det här kapitlet presenteras och förklaras forskningsfilosofin, forskningsmetoden samt teorierna som studien grundar sig på.

2.1 Forskningsfilosofi

För att identifiera och förklara vilka faktorer som påverkar tillämpningen av försiktighet mellan olika företags årsredovisningar behövs ett tillvägagångsätt för att kunna analysera lämplig data. I vetenskapliga sammanhang går det att skilja på en positivistisk och en tolkande eller hermeneutisk syn på kunskap (Lind, 2014). Positivismen fokuserar på att analysera data och observationer för att kunna fastställa samband mellan olika fenomen (Hansson, 2011). Enligt positivismen behandlas verkligheten som något oberoende. När ett positivistiskt betraktelsesätt tillämpas förväntas forskaren vara opartisk och objektiv och lägga fokus främst på fakta och siffror. Ett sådant tankesätt är speciellt användbart vid studier av samhällsliga fenomen (Denscombe, 2016). Hermeneutiken å andra sidan är en tolkningskonst och fokuserar på att förstå en komplicerad verklighet (Hansson, 2011). Ett synsätt där forskarens subjektiva tolkning ligger i fokus kallas även för interpretivism (Bryman & Bell, 2015; Denscombe, 2016). I den här uppsatsen kommer ett positivistiskt perspektiv att tillämpas. Eftersom studiens hypoteser är baserade på tidigare forskning blir därför ansatsen deduktiv. Med en deduktiv ansats eller deduktion menas att ett påstående härleds på ett logiskt sätt från det generella sakläget till enskilda observationer. Med andra ord bildas en hypotes från ett logiskt resonemang och sedan kan den testas empiriskt (Hansson, 2011).

2.2 Forskningsmetod

Den första frågan som uppstår är huruvida en kvantitativ eller kvalitativ ansats ska användas. Det finns betydande skillnader mellan de två ansatserna. En kvantitativ forskningsansats har en stark relation till den positivistiska vetenskapssynen och kännetecknas av att observationer anses vara oberoende, vilket leder till en syn på att dataunderlag avspeglar verkligheten på ett korrekt sätt. Därför präglas en kvantitativ ansats av en stor grad objektivitet och opartiskhet (Lind, 2014; Denscombe, 2016). Däremot är en kvalitativ ansats starkt kopplad till hermeneutiken samt interpretivismen och har en utgångspunkt i att observationer påverkas av en studies bakomliggande teori (Lind, 2014; Bryman & Bell, 2015). Om en kvalitativ ansats skulle användas i vår undersökning innebär det exempelvis att många semi-strukturerade intervjuer skulle

behöva utföras med representanter från olika företag. Fördelen med ett sådant tillvägagångssätt är att vi skulle få tillgång till primärdata som handlar om tillämpningen av försiktighetsprincipen från personer som är nära relaterade till företagens redovisning. Denna studie är dock närmast omöjlig att genomföra med hänsyn till tidsbegränsningar och möjligheter till att få kontakt med behöriga personer. Istället används en kvantitativ metod eftersom det är möjligt att tillgå kvantitativ data i form av information från företag exempelvis årsredovisningar. Uppsatsens studie kommer att beröra ett stort antal företag. Den kvantitativa ansatsen möjliggör en relativt snabb analys av stora mängder data där resultaten snabbt blir tillgängliga för forskaren (Denscombe, 2016). En kvantitativ ansats ligger också i linje med den tidigare valda forskningsfilosofin därför är det mest lämpligt att använda en kvantitativ ansats för att genomföra denna studie och uppnå dess syfte.

2.3 Teorianvändning

I ett flertal olika artiklar som berör orsaker och effekter av försiktighet beskrivs hur förhållandet mellan chefer och intressenter påverkar upprättandet av företags redovisning (Barker, 2015; Francis *et al.*, 2015; Garcia Lara *et al.*, 2014). Detta har en stark anknytning till agentteorin och således *Positive Accounting Theory* (PAT) (Jensen och Meckling, 1976; Watts & Zimmerman, 1986). Därför kommer agentteorin och PAT att användas som teorier i den här uppsatsen. Dessa teorier menar att det uppstår problem då ägandeskapet och kontrollen av företag är separerade och det här kallas vanligtvis för agentproblem. Problematiken består i att företagsledningen och intressenter så som aktieägarna har olika intressen vilket gör att företagsledningen kan manipulera redovisningen. På grund av dessa omständigheter kommer kontrakt att formuleras mellan parterna så att företagsledningen inte missbrukar sin ställning. Försiktighet i redovisningen kan ses som ett sådant kontrakt mellan chefer och intressenter (Jensen och Meckling, 1976; Watts & Zimmerman, 1986). Det här är således en anledning till att graden av försiktighet skiljer sig åt mellan företag. Iyengar & Zampelli (2010) redogör även för samma fenomen men beskriver det som *efficient contracting theory*. Genom att kombinera olika delar av ovannämnda teorier har vi skapat studiens hypoteser som beskriver sambandet mellan olika företagsspecifika egenskaper och tillämpningen av försiktighet i redovisning. Dessa hypoteser beskrivs närmare i nästa kapitel.

3. Teoretisk referensram

Här beskrivs först den grundläggande teorin som studien bygger på, sedan förklaras begreppen försiktighet och konservatism samt skillnader mellan dem. Dessutom diskuteras skillnaden mellan betingad och obetingad konservatism. Därefter, i enlighet med den deduktiva ansatsen, kommer ett antal hypoteser att framläggas. Dessa ska påvisa sambandet mellan de olika faktorerna som kan påverka hur tillämpningen av försiktighet ser ut inom svenska börsbolags redovisning. Slutligen kommer en modell att presenteras som summerar uppsatsens teori.

3.1 Grundläggande teori

Så som beskrivits i föregående kapitel kommer den här uppsatsen att utgå från och kombinera olika teorier för att utforma studiens grundläggande modell. De dominerande teorierna är agentteorin och *Positive Accounting Theory* (PAT). De här teorierna kommer att presenteras mer ingående nedan.

3.1.1 Agentteorin

Enligt Jensen och Meckling (1976) skriver redan Adam Smith på 1700-talet om problematiken som kan uppstå i något som liknar aktiebolag. Problemet är att i sådana företag hanterar cheferna andra personers tillgångar och kan därför inte förväntas att sköta bolagens affärer så som de skulle ha gjort om de ägde dem själva. Därför går det att anta att en viss grad av oaktsamhet och försummelse alltid kommer att uppstå under sådana förhållanden. Det här tankesättet ligger till grund för den moderna agentteorin. Jensen och Meckling (1976) fokuserar på kontraktsförhållandet mellan ägare och chefer i företag. Vidare definierar de ett agentförhållande som då det finns ett kontrakt som innebär att en eller flera personer anlitar en annan person för att utföra tjänster som involverar att beslutsfattande delegeras till den här personen. Uppdragsgivaren i en sådan situation kallas för principal medan den anlitate personen kallas för agent. De kostnader som uppstår på grund av den här problematiken kring att agenten inte alltid arbetar fullt ut i principalens intresse kallas för agentkostnader (Jensen och Meckling, 1976). Enligt Ahmed & Duellman (2007) kan försiktighet i redovisning användas för att minska agentkostnader. Dessutom skriver Lafond & Roychowdhury (2008) att en försiktig redovisning kan vara en metod för att motverka agentproblem mellan företagsledning och aktieägare.

3.1.2 Positive Accounting Theory

Positive Accounting Theory (PAT) är en redovisningsteori som fokuserar på förhållandet mellan chefer och företags intressenter. Ett av teorins grundläggande antaganden är att personer och således företagsledningar beter sig opportunistiskt (Watts & Zimmerman, 1986). Watts och Zimmerman (1986) menar med andra ord att företagsledningen handlar i eget intresse på företagets bekostnad. PAT är således baserad på agentteorin, som beskrivits ovan, där begrepp såsom principaler och agenter har sitt ursprung. Principalen i det här fallet beskrivs som företagets intressenter som har rätt till pålitlig redovisningsinformation och agenten är den part som ska tillhandahålla intressenterna redovisningen, i det här fallet företagsledningen. För att parterna ska kunna lita på varandra upprättas enligt PAT kontrakt så att intressenterna, oftast aktieägarna, inte drar av en del av företagsledningens ersättning på grund av lågt förtroende. Detta av misstänksamhet om att cheferna använder företagets resurser i eget intresse på grund av deras opportunistiska beteende (Watts & Zimmerman, 1986). Watts (2003) menar att försiktighet i redovisningen kan motverka företagsledningens opportunistiska beteende genom dess krav på en asymmetri mellan redovisning av tillgångar och intäkter samt skulder och kostnader. I enlighet med Watts (2003) argumenterar även Garcia Lara *et al.* (2014) för redovisning som upprättas i enlighet med försiktighetsprincipen eftersom den gör det svårare för agenterna att manipulera vinster. Detta leder till att den finansiella informationen som företagsledningen publicerar åt aktieägarna och andra intressenter väcker mer förtroende. Tidigare forskning har dessutom påvisat att människor beter sig olika då det gäller val av redovisningsprinciper. Det innebär, i relation till vår studie, att styrelsesammansättning kan spela en viktig roll då det gäller tillämpning av försiktighetsprincipen i redovisning (Francis, Hasan, Park & Wu, 2015).

3.2 Försiktighet och konservatism

Som det tidigare nämndes är begreppen försiktighet och konservatism mycket nära relaterade till varandra angående redovisning (Nobes & Parker, 2012). Barker försöker att förtydliga skillnader mellan dessa två begrepp och definierar konservatism och menar att ”*accounting is conservative if the economic value of an entity’s equity exceeds its book value*”, (2015, s. 516). Barker (2015) definierar även ekonomiskt värde som det förväntade värdet av framtida kassaflöden och tydliggör även att det finns andra definitioner på konservatism i annan litteratur. Med andra ord så kan ekonomiskt värde förstås som marknadsvärde. En av de andra definitionerna påstår att en konservativ

redovisning kännetecknas av högre krav på verifierbarhet vid redovisning av vinster än vid redovisningen av förluster. Barker definierar i sin tur försiktighet som (s. 518):

Accounting is prudent if, as a result of a higher threshold of verifiability for the recognition of economic gains than economic losses, the economic value of an entity's equity exceeds its book value

Utifrån denna definition går det att se att försiktighet är en del av konservatismen som helhet och Barker (2015) anser således att ett sätt att vara konservativ på är att vara försiktig. Det är därför möjligt att som det visats ovan använda konservatism i den betydelse som försiktighet har här. Vidare menar Barker (2015) att konservatism och försiktighet är mycket lika varandra, men med undantaget att försiktighet kräver att det under osäkra bedömningar råder en asymmetri mellan redovisning av vinster och redovisning av förluster. Ett exempel på en asymmetrisk redovisning av vinster och förluster finns i RedR 1 (s.1506, FARs samlingsvolym redovisning, 2015):

Bara sådana intäkter som konstaterats under räkenskapsåret tas med. Förluster och ekonomiska förpliktelser som avser räkenskapsåret ska redovisas, även om de inte var kända på balansdagen

Dessutom skriver Barker (2015) att det är vanligt att konservatism och försiktighet i praktiken används som synonymer, vilket ofta leder till förvirring. Vidare anser Nobes & Parker (2012) att det finns två olika definitioner på konservatism i redovisningslitteraturen. Den ena är företeelsen att undervärdera vinst och tillgångar. Enligt den andra definitionen handlar konservatism om hastigheten som skulder rapporteras. I *International Accounting Standards Boards (IASB) Exposure Draft ED/2015/3* till deras nya föreställningsram anses försiktighet vara något som används under osäkra förhållanden. Det innebär då att tillgångar och intäkter inte överskattas samt att skulder och kostnader inte underskattas. Dock ska inte heller tillgångar och intäkter underskattas eller skulder och kostnader överskattas (IASB, 2015). Den här definitionen stämmer ganska väl överens med definitionen av försiktighetsprincipen som är allmänt accepterad i Sverige och finns i Föreningen Auktoriserade Revisorers (FAR) samlingsvolym (RedR 1, 2.3.3).

3.3 Obetingad och betingad konservatism

Då det gäller konservatism framhålls ofta en skillnad mellan obetingad (*unconditional*) och betingad (*conditional*) konservatism. Enligt Beaver och Ryan (2005) innebär obetingad konservatism att de bokförda nettotillgångarna undervärderas på grund av

förutbestämda aspekter av redovisningsprocessen. Betingad konservatism definieras däremot som då bokfört värde skrivs ner under dåliga tider men sedan inte skrivs upp igen då läget blir bättre. Barker (2015) har en snarlik definition av begreppen där författaren definierar obetingad konservatism som då redovisningsprinciperna oundvikligen gör att nettotillgångarnas värde blir lågt. I sin tur beskriver Barker (2015) betingad konservatism som att redovisningsprinciperna som måste följas leder till att nettotillgångarna minskar då dåliga nyheter uppkommer men inte ökar då bra nyheter blir tillgängliga. Författaren skriver även att de här definitionerna är kopplade till vad som orsakar en försiktig redovisning.

Kim & Pevzner (2010) är ett exempel på en vetenskaplig artikel som uttryckligen endast fokuserar på den ena av två sorters konservatism enligt den indelning som beskrivits ovan. Mer specifikt fokuserar artikeln i fråga på om betingad konservatism förbättrar företags informationsmiljö i förhållande till aktieägare. Deras definition av betingad konservatism stämmer överens med vad som beskrivits i föregående stycke.

Dock så är det även vanligt att ingen åtskillnad görs mellan de två olika begreppen och att endast konservatism eller försiktighet används i litteraturen. Exempelvis använder inte Hellman (2008) begreppen i sin text utan nämner endast indelningen i en not i slutet av den vetenskapliga artikeln. Författaren skriver även att begreppen har sitt ursprung i det arbetet som utförts av Basu (1997). Detsamma gäller i princip även för Barker (2015) som dock beskriver och definierar begreppen i indelningen men påpekar sedan att endast försiktighet och konservatism används i författarens resonemang.

3.4 Hypoteser

Med utgångspunkt från de teoretiska resonemang som presenterats ovan kommer här nedan framföras några hypoteser om hur olika faktorer påverkar graden av försiktighet i börsnoterade företags redovisning.

3.4.1 Ägarstruktur

Enligt Lafond och Roychowdhury (2008) leder en separation av ägandeskapet och kontrollen av företag till att agentproblem uppstår mellan företagsledningen och aktieägarna. De menar att försiktighet i redovisning kan vara ett sätt för att minska den här problematiken. Då aktieägarnas kontroll över företag minskar ökar således behovet av en konservativ redovisning. Ett liknande resonemang förs i Cullinan, Wang, Wang & Zhang (2012) som specifikt har fokuserat på kinesiska företag. Författarna påstår att de

mindre delägarna har ett intresse av att bolaget upprättar en försiktig redovisning. Därför menar de att om det finns en stor enskild aktieägare kommer bolagets redovisning att vara mindre försiktig. Cullinan *et al.* (2012) tillägger även att det finns ett negativt samband mellan en försiktig redovisning och antal andelar tillhörande den största ägaren och detta samband blir mer signifikant när den största ägarens andel överstiger 30 %. Detta menar författarna är tydligt i Kina eftersom kinesiska företag har en mer koncentrerad ägarstruktur. Broberg, Tagesson och Collin (2010) menar att i företag som har en koncentrerad ägarstruktur har de dominerande ägarna normalt sett tillgång till den information de behöver. Det borde därför betyda att dessa stora ägare inte har ett lika stort behov av försiktig redovisning. Vidare hävdar Garcia Lara *et al.* (2014) att försiktighet förbättrar informationsflödet och minskar informationsasymmetrin mellan företagsledningen och aktieägarna. Det här kan vara en anledning till att redovisningen blir mer försiktig i företag med fler små aktieägare därför ser hypotesen ut som följande:

H1: Bolag med en större ägarspridning, det vill säga företag med fler små aktieägare, har en högre grad av försiktighet i sin redovisning.

3.4.2 Styrelsesammansättning

Vid analys av styrelsesammansättningen kommer studien ta hänsyn till egenskaper såsom kön, etnicitet och ålder på styrelseledamöter i de svenska börsföretagen.

3.4.2.1 Kön

Enligt en studie av Francis *et al.* (2015) finns det skillnader i redovisningens försiktighet beroende på vilket kön företagets ekonomichef har. De har mätt graden av konservatism i företags redovisning och inhämtat uppgifter om bolagens ekonomichef. Resultatet visade på att ett företag med en kvinnlig ekonomichef tillämpar mer försiktighet i sin redovisning än vad ett bolag gör där en man innehar den posten. Francis *et al.* (2015) menar att det här beror på att graden av riskaversion generellt sätt är högre bland kvinnor än män. Författarnas resonemang och resultat går att koppla till agentteorin och *Positive Accounting Theory* (PAT) som beskrivits ovan. Det beror på att de menar att kvinnliga ekonomichefer är mer påverkade av aktieägarnas krav på en tillförlitlig redovisning vilket leder till mer försiktighet (Francis *et al.*, 2015). Ett flertal andra studier visar också på att könsfördelningen i styrelser kan påverka företags verksamhet. Gul, Srinidhi och Ng (2011) visar att styrelsens könsfördelning påverkar bolags aktiepriser. Adams (2009) påvisar att kvinnliga styrelseledamöter påverkar företags styrning och prestationer.

Harjoto, Laksmana och Lee (2015) kommer även fram till andelen kvinnliga styrelseledamöter påverkar olika företags revisioner. Det är därför intressant att se om det samma gäller för kvinnliga styrelseledamöter i svenska börsnoterade företag. Utifrån resultaten som presenteras i tidigare forskning lägger vi fram en hypotes som ser ut som följande:

H2: En högre andel kvinnor i företagets styrelser leder till mer försiktighet i företags redovisning.

3.4.2.2 Etnicitet

Det är svårt att hitta studier om hur styrelseledamöters etnicitet påverkar försiktigheten i redovisningen. En sådan studie som dock går att tillgå är Yunos, Ismail och Smith (2012) som undersöker hur minoriteter som är styrelseledamöter i malaysiska företag påverkar graden av försiktighet i redovisningen. Resultatet av undersökningen visar att redovisningens försiktighet ökar desto högre andel minoriteter det finns i företagets styrelser. Dock så kommer de även fram till att försiktigheten däremot minskar om det finns minoriteter i ett företags revisionskommitté. Därför drar författarna slutsatsen att resultatet inte är entydigt och menar därför att försiktighet i redovisning inte påverkas av etnicitet. Det finns dock även andra studier som har visat på att styrelseledamöters etnicitet påverkar olika aspekter av företags verksamhet. Upadhyay (2014) kom bland annat fram till att etniciteten i styrelser påverkade företags informationsmiljö och kapitalkostnad. Dessutom påvisar Harjoto *et al.* (2015) att styrelsers etniska sammansättning påverkar företags förhållande till revision. Vi anser därför att etnicitet kan påverka redovisningens försiktighet. I och med att försiktighetsprincipen som tidigare beskrivits är djupt förankrad i svensk redovisningstradition borde personer med en svensk bakgrund ha en relativt stark positiv inverkan på försiktighet i företag. Dessutom finns det som tidigare beskrivits andra utländska redovisningstraditioner där försiktighetsprincipen inte är lika djupt förankrad exempelvis i anglosaxiska länder (Kim & Pevzner, 2010; Nobes & Parker, 2012). Därför anser vi att personer med utländsk bakgrund inverkar negativt på graden av försiktighet i företags redovisning och bildar därför följande hypotes:

H3: En större andel styrelseledamöter med utländsk bakgrund leder till mindre försiktighet i företags redovisning.

3.4.2.3 Ålder

Enligt Kang, Cheng och Gray (2007) är ålder en av de viktigaste observerbara egenskaperna av styrelseledamöters bakgrund. Mahadeo, Soobaroyen och Hanuman (2012) beskriver hur de flesta styrelseledamöter är äldre på grund av att deras tidigare erfarenhet värderas högt. Post, Rahman och Rubow (2011) menar att äldre styrelseledamöter har en bättre förmåga till att resonera på ett moraliskt sätt. Författarnas resonemang är kopplat till *Corporate Social Responsibility* (CSR), men borde även vara applicerbart då det gäller försiktighet. Därför anser vi även att det är rimligt att anta att styrelseledamöters ålder påverkar graden av försiktighet i finansiella rapporter som leder till hypotesen:

H4: Fler äldre styrelseledamöter leder till mer försiktighet i företags redovisning.

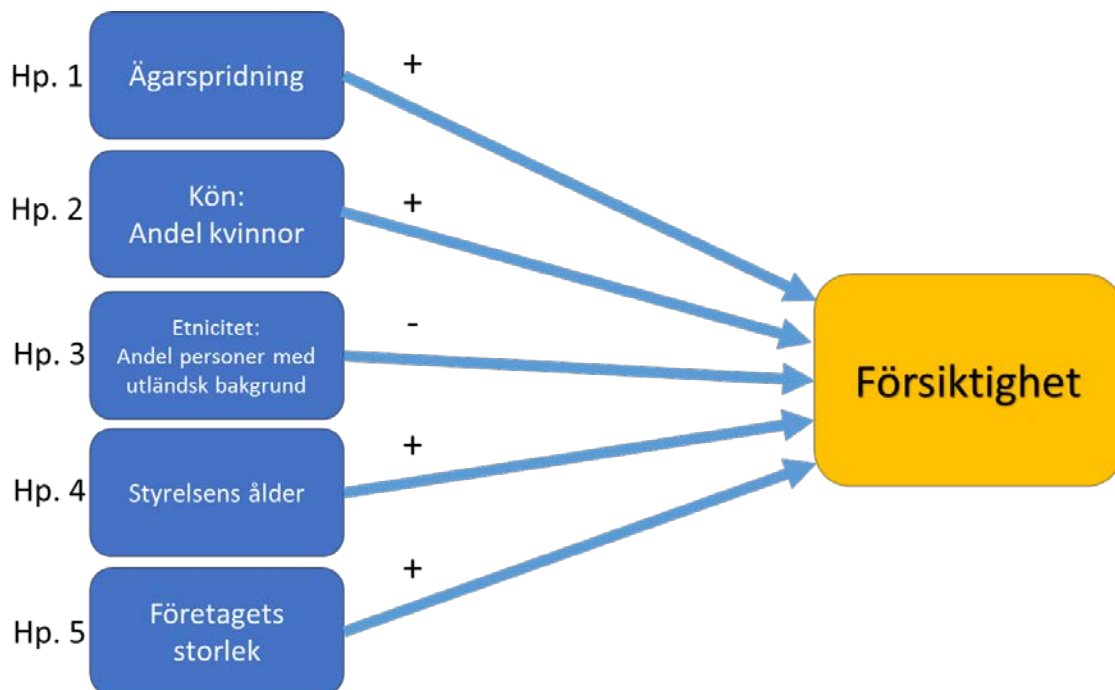
3.4.3 Företagens storlek

Khan & Watts (2009) gör ett antagande som är baserat på tidigare forskning där de påstår att informationsasymmetrier mellan företaget och dess intressenter är oftast mindre förekommande hos stora företag än hos små. Författarna anser att större företag har en bättre informationsmiljö exempelvis på grund av att fler analytiker följer större företag. Detta är förenligt med Ahmed and Duellman (2007) som menar att stora bolags finansiella information är mer anpassad till att publiceras offentligt. Å andra sidan anser Broberg *et al.* (2010) att det finns mer agentproblem i stora bolag vilket leder till ett behov av att minska informationsasymmetrier mellan agenter och principaler. Bolag som undersöks i studien är svenska börsnoterade företag där det förväntas att informationen som redovisas är anpassad att publiceras offentligt. Därför kan ett antagande göras att samtliga bolag som undersöks i studien klassificeras som stora bolag med hänsyn till Ahmed och Duellmans (2007) samt Khan och Watts (2009) resonemang. Därför anses Brobergs *et al.* (2010) antagande vara mer lämpligt i denna studie. Khan och Watts (2009) påstår även att en försiktig redovisning är en lösning på agentproblem mellan principaler och agenter. Därför förväntas större bolag tillämpa en mer försiktig redovisning i enlighet med Brobergs *et al.* (2010) resonemang om att informationsasymmetrier ökar i större bolag som leder till denna hypotes:

H5: Större företag är mer försiktiga i sin redovisning.

3.5 Sammanfattande modell

Uppsatsen bygger kring en modell som visar sambandet mellan graden av försiktighet i redovisning hos de svenska börsbolagen. Modellen sammanfattar hypoteserna och förklarar sambandet mellan försiktighet i redovisning och olika företagsegenskaper som är ägarspridning, styrelsesammansättning och företagets storlek. Ett (+) indikerar ett positivt samband mellan variabler medan ett (-) indikerar ett negativt sådant. Modellen visar att en större ägarspridning, större andel kvinnor, styrelsens ålder samt företagets storlek har ett positivt samband med försiktighet i redovisning, alltså ökar mängden försiktighet i ett företags redovisning. En större andel personer med utländsk bakgrund däremot minskar enligt modellen mängden försiktighet i redovisningen. Därför har variabeln etnicitet ett negativt samband med variabeln försiktighet. Modellen ser ut som följande:

Figur 3.1 Faktorer som enligt hypoteserna inverkar på försiktighet

4. Empirisk metod

Studien som genomförs i den här uppsatsen ska uppskatta graden av försiktighet i de svenska börsnoterade företagen. Sedan ska studien undersöka vilken påverkan de företagsspecifika faktorerna så som ägarstruktur, styrelsesammansättning och storlek har på försiktigheten i redovisning. För att kunna genomföra denna studie måste samtliga ovannämnda variabler kunna mätas och vara jämförbara. Det här kapitlet kommer att presentera metoder som valdes för att uppskatta och jämföra variabler som är nödvändiga för genomförandet av studien.

4.1 Forskningsstrategi

Att definiera vad en forskningsstrategi innebär är inte lätt. Denscombe (2016) definierar det som (s.22):

En distinkt forskningslogik och bakomliggande idé som formar en handlingsplan för att ta itu med ett tydligt formulerat forskningsproblem.

Forskningsstrategier brukar delas in i kvalitativa och kvantitativa forskningsstrategier beroende på vilken typ av forskning som genomförs (Bryman & Bell, 2015). Det går att urskilja forskningsstrategier som till exempel surveyundersökningar, fallstudier, experiment, grundad teori och aktionsforskning (Denscombe, 2016). Empirin som används i denna uppsats grundar sig på analys av dokument. Dessa dokument kommer från de svenska börsföretagen så som exempelvis från årsredovisningar samt finansiella databaser och dessa har senare analyserats. Enligt Denscombe (2016) kan analys av dokument falla under kategorin surveyundersökningar. Denna forskningsstrategi valdes i studien eftersom den möjliggör att på ett enkelt sätt samla all data som är nödvändigt för att pröva studiens hypoteser.

4.2 Litteraturoversikt

För att kunna genomföra studien var vi tvungna att göra en bred litteratursökning som det första steget i hela forskningsstrategin. För att studien ska basera sig på relevant information har vi främst använt oss av vetenskapliga artiklar. En övertygande majoritet av alla de vetenskapliga artiklar som används i uppsatsen har blivit framsökta genom Högskolan Kristianstads sökmotor ”Summon HKR”. Sökorden som användes vid litteratursökningen var: *prudence*, *accounting conservatism* och *market to book* som är de grundläggande begreppen i uppsatsens studie. Dessa har även kombinerats med nyckelorden: *ownership structure*, *gender*, *ethnicity*, *age*, och *size* som är relaterade till

studiens hypoteser. Vid sökningen av artiklar har hänsyn bland annat tagits till journaler som artiklarna har varit publicerade i. En stor del av artiklarna som används i uppsatsen är publicerade i ”*Journal of Accounting & Economics*” som är en mycket respekterad journal (ABS, 2015). Hänsyn har även tagits till artiklarnas publiceringsdatum för att få fram de mest aktuella artiklarna. Vidare har teoretisk litteratur från Bryman och Bell (2015), Denscombe (2016), Hansson (2011) och Lind (2014) används för att beskriva och förklara det vetenskapliga tillvägagångssätt som är kopplat till uppsatsens studie.

4.3 Urval

Studien är tänkt att innefatta majoriteten av bolag som är noterade på NASDAQ OMX Stockholm under räkenskapsår 2014. Totalt ingår 289 svenska börsnoterade företag i populationen som är möjliga att tillgå från databasen Retriever Business. Anledningen till att just dessa bolag ska undersökas är att de använder samma regelverk när de upprättar sin redovisning, nämligen *International Financial Reporting Standards* (IFRS) (Nobes & Parker, 2012). Enligt Hellman (2008) är IFRS ett regelverk som ger relativt mycket utrymme för egna tolkningar och främjar inte en försiktig redovisning. Det gör att variationen i försiktighet mellan de olika börsbolagens redovisning kan variera beroende på faktorer som studien tar hänsyn till och undersöker närmare. Studien exkluderade i enlighet med Broberg *et al.* (2010) finansiella företag och fastighetsbolag på grund av att deras redovisning skiljer sig åt från andra företag. Ferrari, Momente och Reggiani (2012) har även bland annat exkluderat finansiella bolag, enligt *International Classification Benchmarks* (ICB) definition som även innehåller fastighetsbolag, på grund av att sådana företag följer andra redovisningsregler. I och med att den här studien kommer använda ICB för att dela in de analyserade företagen i sektorer samt för att *Financials* inkluderar fastighetsbolag enligt ICB, så exkluderas de företag som tillhör sektorn *Financials* från den här studien. Vi har även exkluderat de företag som vi inte kunde hitta tillräckligt mycket och relevant information om för att kunna genomföra en tillförlitlig analys. Urvalet landar slutligen på 186 företag.

4.4 Datainsamlingsmetod

Uppsatsens empiriska datainsamlingsmetod grundar sig på insamling av arkivdata. Med hjälp av denna insamlingsmetod hittades sekundärdata som har inhämtats från årsredovisningar och databaser. Användning av en sådan metod är lämpligt för uppsatsens studie eftersom analys av olika slags dokument kan ge insyn i en organisations dåtida beslut och handlingar (Bryman & Bell, 2015). Dåtida handlingar inom bolaget har en nära

relation till val av redovisningsmetoder som denna studie behandlar genom att jämföra graden av försiktighet i redovisning i de svenska börsföretagen. Majoriteten av nödvändiga nyckeltal och övrig finansiell information hämtades främst från databaserna Retriever Business och ORBIS eftersom dessa var mest lättillgängliga. Informationen som inte kunde hittas i databaser kompletterades med data från bolagens årsredovisningar. Samtliga data berör räkenskapsåret 2014 eftersom det fanns en risk att rapporter från räkenskapsåret 2015 inte än var tillgängliga vid tidpunkten då studien genomfördes som var mellan mars-maj 2016.

4.5 Operationalisering

Begreppet operationalisering kan beskrivas som en förvandling av viktiga begrepp till mätbara variabler (Bryman & Bell, 2015). Denna studie behandlar en beroende variabel som är graden av försiktighet i redovisning samt fem oberoende variabler som utgörs av företagsspecifika egenskaper vilka möjligtvis influerar ett företags tillvägagångssätt med tillämpning av försiktighetsprincipen. Studien innefattar även två kontrollvariabler såsom sektor och börsnotering utomlands. För att genomföra studien har alla dessa koncept och egenskaper konverterats till mätbara variabler och mäts med lämpliga metoder för att det ska vara möjligt att jämföra dem.

4.5.1 Beroende variabel; Försiktighet (*Market-to-Book*)

I och med att försiktighet är det grundläggande konceptet som undersöks i den här studien så måste en metod utformas för att kunna bestämma hur graden av försiktighet skiljer sig åt mellan svenska börsnoterade företag. Valet av metod måste göras med omsorg för att få fram relevanta, pålitliga och jämförbara resultat. I den här uppsatsen behandlas försiktighet som den enskilda beroende variabeln som antas vara påverkad av andra faktorer.

Det finns inget enskilt accepterat sätt att mäta försiktighet på och i studier är det vanligt att ett flertal olika mått används för att uppskatta försiktigheten i redovisning. Ett av de mest använda måtten är att jämföra ett företags marknadsvärde med dess bokförda värde och det här kallas för *Market-to-Book value* som även förkortas MTB. Feltham & Ohlson (1995) påvisar att MTB mäter konservatism eller försiktighet i redovisning. Anledningen till att marknadsvärdet jämfört med det bokförda värdet är ett bra mått för att mäta konceptet i fråga beror på att måttet avspeglar den konservativa värdering som görs då försiktighetsprincipen appliceras i redovisning. Det i sin tur beror på, så som tidigare

beskrivits, att försiktighetsprincipen förordar att tillgångar och intäkter ska värderas lågt medan skulder och kostnader högt. En sådan värdering leder till att det bokförda värdet blir lägre än ett företags verkliga värde och således även till att nettotillgångarna underskattas. Därför är *Market-to-Book value* ett bra mått på försiktighet (Francis, Hasan, Park & Wu, 2015). Även Roychowdhury och Watts (2007) anser att MTB är ett välanvänt mått på försiktighet.

Ett annat välanvänt mått för att uppskatta försiktigheten i fråga är det som först förekommer i Basu (1997) och modellen brukar beskrivas med orden "*asymmetric timeliness of earnings*" (Roychowdhury & Watts, 2007). Basu (1997) definierar konservatism som att dåliga nyheter redovisas fortare än bra nyheter då det gäller vinster. Det beskrivs även som en tendens inom redovisning att ha högre krav för att redovisa goda nyheter än dåliga nyheter. Modellen i artikeln försöker uppskatta den här asymmetrin mellan verifieringen av dåliga och goda nyheter i relation till vinster (Basu, 1997). På grund av att Basus (1997) modell och beräkningsformel är tämligen komplicerade är det svårt att använda oss av dessa i vår empiriska undersökning. Det är sannolikt att det skulle krävas mer information än vad det finns möjlighet att tillgå i dagsläget därför användes inte denna metod vid genomförandet av vår studie. Istället baseras studien helt och hållet på information som framställs genom MTB som enligt Francis *et al.* (2015) samt Roychowdhury och Watts (2007) är bland de vanligaste metoderna att mäta försiktighet på.

Mer konkret har vi räknat ut MTB genom att först inhämta data i form av finansiell information från databasen ORBIS. Data som vi fick tillgång till innehöll bland annat marknadsvärdet per aktie per balansdagen samt det bokförda värdet per aktie per balansdagen. Alla värden som användes i senare beräkningar berör räkenskapsåret 2014. Genom att dividera aktiens marknadsvärde med dess bokförda värde får man en kvot med hjälp av vilken en uppskattning på företagets försiktighet i redovisning görs. Om värdet på denna kvot är lika med 1 betyder det att marknadsvärdet och det bokförda värdet är samma. Om kvotens värde överstiger 1 innebär det att marknadsvärdet är högre än det bokförda värdet vilket kan indikera att en försiktig redovisning tillämpades. Desto högre värde på kvoten, desto mer försiktighet i redovisningen. Datanivån på variabeln MTB är en intervallskala. Det innebär att det är möjligt att jämföra olika värden på MTB men att variabeln saknar en absolut nollpunkt (Körner & Wahlgren, 2015).

4.5.2 Oberoende variabler

Studiens syfte är att jämföra hur företagsspecifika egenskaper påverkar tillämpningen av försiktighetsprincipen i redovisningen. De företagsspecifika egenskaperna som tas hänsyn till i studien är ägarspridning, styrelsesammansättning som inkluderar kön, etnicitet och medelålder samt företagets storlek. Dessa anses i studien vara de oberoende variablerna som förväntas influera den beroende variabeln, försiktighet i redovisning.

4.5.2.1 Ägarspridningen

Ägarspridningen mäts på det sättet som används i Broberg, Tagesson & Collin (2010). Alltså genom att beräkna hur stor andel av börsbolagens aktier som ägs av aktieägare vars andel är mindre än 2 % av aktiekapitalet. Eftersom information om dessa ägare är bristfällig har vi enligt med Broberg *et al.* (2010) subtraherat 100 % med summan av innehavet som ägs av de aktieägarna med en ägarandel på över 2 % av kapitalet. Data om dessa aktieägare finns tillgänglig i bolagens årsredovisningar. I denna uppsats presenteras informationen angående ägarspridning i procent. Om värdet skulle ligga på 0 % betyder det att det inte finns några aktieägare med ett innehav på mindre än 2 % av kapitalet. Det innebär att ägarspridningen är liten eller ingen alls. Däremot om värdet skulle ligga på 100 % betyder det att samtliga ägare i bolaget har ett innehav som är mindre än 2 % av kapitalet. Det innebär att ägarspridningen är stor.

4.5.2.2 Styrelsesammansättning; Kön

Uppskattning av könsfördelning i börsnoterade företags styrelser utfördes på samma sätt som bland annat Adams och Ferreira (2009), Harjoto, Laksmanna och Lee (2015) samt Gul, Srinidhi och Ng (2011) genom att räkna ut den relativa andelen kvinnor som är styrelseledamöter. Författarna hämtar information om styrelser från olika databaser. I denna uppsats däremot är all data angående styrelsesammansättning hämtad från företagens årsredovisningar. För att få fram informationen om kön har vi tittat på styrelseledamotens namn, bild och eventuellt personliga pronomen som uppkommer vid personens beskrivning i årsredovisningen precis som Brammer, Millington och Pavelin, (2007). Adams och Ferreira (2009) inkluderade arbetstagarrepresentanter i sina beräkningar men andelen sådana var liten i de företag som författarna undersökte. Vi uppskattar könsfördelningen av kvinnor i styrelser på ett liknande sätt. I uppsatsen valde vi däremot att exkludera arbetstagarrepresentanterna eftersom en betydande del av årsredovisningarna inte redovisade tillräcklig information om dem. Det här gjorde att jämförbarheten mellan könsfördelningen i de olika styrelserna kunde försämrats.

Resultaten redovisas i procent där 0 % innebär inga kvinnor i styrelsen medan 100 % innebär bara kvinnor i styrelsen.

4.5.2.3 Styrelsesammansättning; Etnicitet

För att exakt fastställa etniciteten hos styrelseledamöter på de svenska börsnoterade bolagen måste en detaljerad granskning göras. Denscombe (2016) menar att en detaljerad granskning görs främst på små populationer och mestadels är knutna till kvalitativ data. Umans (2012) använder sig av flera olika variabler för att bestämma etnisk diversifiering som bland annat nationalitet, etnisk självidentifiering, modersmål eller födelseland. Under genomförandet av denna studie har vi inte möjlighet att granska alla dessa variabler då det gäller styrelseledamöter i de svenska börsföretagen. Umans (2012) nämner även att det finns tidigare studier som antagit att variabler såsom ras eller nationalitet är samma som etnicitet. I vårt fall måste även samma antagande göras eftersom uppsatsens studie omfattar styrelseledamöter från majoriteten av bolag på Stockholmsbörsen och därför är det orimligt att genomföra en detaljerad granskning på grund av tidsbrist och avsaknad av tillräcklig information. Det finns även studier som har använt sig av uppgifter angående etnicitet från databaser där sådan information har varit tillgänglig (Upadhyay, 2014; Harjoto *et al.* 2015). Istället för att hämta data från databaser har uppsatsens studie begränsat sig till att endast granska informationen om styrelser som är tillgänglig i årsredovisningar vilket är förenligt med tillvägagångssättet i Yunos, Ismail och Smith (2012). För att bestämma styrelseledamöters etnicitet har vi i första hand tittat på information angående etnicitet/nationalitet i årsredovisningarna. Tyvärr är sådan information inte tillgänglig i de flesta fallen. Därför har vi även granskat namnen och bilder på styrelseledamöter som publicerats i årsredovisningar. Personer vars namn eller utseende ser utländskt ut presumeras även ha utländsk bakgrund. Under studiens gång har vi dock stött på namn som var svåra att bestämma etnicitet utifrån. För att minska osäkerheten kring dessa personers etnicitet har vi i sådana fall även valt att titta på bakgrundsinformation som fanns tillgängligt om personerna i årsredovisningen för räkenskapsåret 2014. Främst användes information om var personerna har utbildat sig och vilka tidigare bolagsengagemang individerna har haft, alltså om dessa var främst inom svenska eller utländska bolag (Brammer *et al.*, 2007). För att ytterligare minska risken för *intercoder reliability*, alltså att någon av oss gör en annorlunda bedömning än den andre, har vi genomfört undersökningen tillsammans. Därefter beräknas den relativa andelen personer med utländsk bakgrund för företagens styrelser. Resultaten redovisas i

procent där 0 % innebär inga personer med utländsk bakgrund i styrelsen medan 100 % innebär bara personer med utländsk bakgrund i styrelsen.

4.5.2.4 Styrelsesammansättning; Ålder

Information angående styrelseledamöters ålder har hämtats från årsredovisningar för räkenskapsåret 2014. Den informationen om styrelseledamöters ålder som behövdes fanns tillgänglig under rubrikerna ”Styrelse” eller ”Bolagsstyrningsrapport” i årsredovisningarna tillsammans med övrig information om styrelsen. Det här sättet att inhämta data om ålder är förenligt med Kang, Cheng and Gray (2007) som inhämtade information om styrelseledamöters ålder från årsredovisningar på samma sätt. Även Mahadeo, Soobaroyen och Hanuman (2012) inhämtar information om styrelsers ålderssammansättning från årsredovisningar då de undersöker företags styrelsesammansättning i ett land under ekonomisk utveckling. Därefter räknades ett medelvärde ut för samtliga ordinarie styrelseledamöter, det vill säga de stämvalda ledamöterna, för att bestämma den genomsnittliga åldern för styrelsen. Detta är förenligt med Post, Rahman och Rubow (2011) som räknar ut medelåldern för olika företags styrelser i sin studie.

4.5.2.5 Företagets storlek

Företagets storlek uppskattas på samma sätt som i Broberg *et al.* (2010) genom att fastställa balansomslutningen, omsättningen och antalet anställda för samtliga undersökta bolag. Precis som i artikeln har vi logaritmerat samtliga dessa variabler.

4.5.3 Kontrollvariabler

I denna studie används två kontrollvariabler som är sektor, det vill säga bransch som företagen är verksamma i samt börsnotering utomlands som visar ifall bolaget endast är noterat på Stockholmsbörsen eller även någon annanstans. Sektor är en lämplig kontrollvariabel på grund av att faktorn kan påverka hur olika företag beslutar om att redovisa information i finansiella rapporter (Broberg *et al.*, 2010). Broberg *et al.* (2010) skriver specifikt om att svenska börsnoterade företags sektor kan påverka i vilken utsträckning de väljer att redovisa frivillig information, men det borde även vara möjligt att faktorn kan påverka försiktigheten i företags redovisning. På ett liknande sätt beskriver Broberg *et al.* (2010) att om bolag även är börsnoterade utomlands kan det påverka redovisningen i förhållande till hur mycket frivillig information som redovisas. Därför

skulle börsnotering utomlands även kunna vara en annan faktor som påverkar försiktigheten i redovisning.

4.5.3.1 Sektor

Sektor var tänkt att kategoriseras på ett liknande sätt som i Broberg *et al.* (2010). Dock så delade dessa författare in företagen i sektorer i enlighet med *Scandinavian Information Exchange Index* (SIX). I den här studien kommer istället *International Classification Benchmark* (ICB) att användas. Denna indelning i sektorer har använts av Ferrari *et al.* (2012) i deras studie. Klassificeringen är mer tillgänglig och mer applicerbar på just vår studie som genomförs i denna uppsats. De olika sektorerna i den här indelningen består av *Oil & Gas, Materials, Industrials, Consumer Goods, Consumer Services, Health Care, Telecom, Utilities, Financials* och *Technology*. *Financials* har som tidigare beskrivits exkluderats. Information om vilka sektorer olika svenska börsnoterade företag tillhör enligt ICB har hämtats från Nasdaq OMX Nordics webbsida. För att göra om variabeln sektor till en dummy variabel i SPSS har vi klumpat ihop alla kategorier till endast två kategorier som är *Service* och *Manufacturing*. *Service* innehåller: *Consumer Goods, Consumer Services, Health Care, Telecom* och *Utilities*. *Manufacturing* innehåller: *Oil & Gas, Materials, Industrials* och *Technology*. *Manufacturing* är kodade 0 medan *Service* är kodade 1.

4.5.3.2 Börsnotering utomlands

Om företagen är börsnoterade utomlands mäts i enlighet med Broberg *et al.* (2010) som en dummy variabel. Företagen som inte är börsnoterade utomlands är kodade 0 och de företagen som är börsnoterade utomlands kodade 1.

Ett utdrag ur vår Excelfil med samtliga undersökta företag och variabler finns illustrerad i bilaga 1.

4.6 Analyismetoder

För att analysera den data som har samlats in från databaser och årsredovisningar användes statistikprogrammet SPSS. Samtliga analyser har genomförts med beaktande av en signifikansnivå på 5 procent som resulterar i en konfidensgrad på 95 procent. Det ger enligt Körner & Wahlgren (2015) i allmänhet en tillräcklig tillförlitlighet. Först har beskrivande statistik presenterats som ger en överskådlig bild av det insamlade materialet, studiens urval och samtliga variabler som analyserades i studien. Vi har även testat ifall den beroende variabeln Market-to-Book som påvisar hur försiktig ett bolags redovisning

har varit var normalfördelade eller inte. För att testa styrkan i relationen mellan samtliga inkluderade variabler har vi använt oss av en korrelationsmatris (Pallant, 2013). Slutligen har en multipel regression genomförts för att utreda om studiens underliggande modell är signifikant samt om de finns ett statistiskt säkerställt samband mellan studiens variabler. Dessutom visar den multipla regressionen på vilken inverkan de olika oberoende variablerna och kontrollvariablerna har på den beroende variabeln som möjliggör en analys och prövning av våra hypoteser (Pallant, 2013).

4.7 Reliabilitet

Begreppet reliabilitet är främst kopplat till kvantitativ forskning. Med reliabilitet menas att mätinstrumentet som används i en studie är tillförlitligt. Ett sådant mätinstrument är som mest tillförlitligt om det är möjligt att få samma resultat om studien upprepas vid ett annat tillfälle eller om studien utförs av någon annan oberoende part (Bryman & Bell, 2015; Denscombe, 2016). Uppsatsens studie präglas av hög grad av reliabilitet eftersom variablerna som analyseras i undersökningen baserar sig främst på kvantitativ data från de olika bolagens årsredovisningar som berör räkenskapsåret 2014. Dessa variabler skulle därför ha samma värde oavsett när studien genomförs eller av vem. Reliabiliteten på studien är lägre när det gäller variabeln etnicitet. Trots användning av tidigare prövade metoder gick det inte att fullständigt eliminera osäkerhetsfaktorn som gjorde att det fortfarande fanns utrymme för egna bedömningar när det kom till bestämmande av en individs etnicitet. Ett bra sätt att testa mätinstrumentets reliabilitet är att göra om undersökningen vid ett annat tillfälle för att kunna jämföra resultaten (Denscombe, 2016). Tyvärr är inte detta möjligt i vårt fall på grund av tidsbrist. För att göra mätinstrumentet så tillförlitligt som möjligt utan att behöva upprepa undersökningen har vi mätt de olika variablerna tillsammans för att undvika att någon av oss gör en annorlunda bedömning på exempelvis styrelseledamöternas etnicitet.

4.8 Validitet

Begreppet validitet brukar oftast avse huruvida studiens mätinstrument verkligen mäter rätt saker, med andra ord om variablerna som används i studien verkligen återspeglar det som studien ska undersöka (Bryman & Bell, 2015). Validitet i en studie är mycket viktigt för att om ett mätinstrument inte mäter rätt saker kan hela studien ifrågasättas (Körner & Wahlgren, 2015). Det viktigaste och samtidigt det mest komplicerade mätinstrumentet som används i studien är *market to book value* (MTB). MTB är en metod som används för att mäta studiens beroende variabel, det vill säga försiktighet i redovisning. Feltham

& Ohlson (1995) visar i sin artikel att MTB är ett mått som återspeglar hur försiktig redovisning har varit. MTB är också en av de mest använda metoderna när man vill uppskatta försiktighet i redovisning (Roychowdhury & Watts, 2007). De beroende variablerna samt kontrollvariablerna som används i studien mäts med hjälp av metoder som är allmänt accepterade och tidigare prövade och använda i flera andra studier därför finns det ingen anledning att ifrågasätta deras relevans.

4.9 Generaliserbarhet

Generaliserbarhet innebär att utifrån ett undersökt urval kunna dra slutsatser och möjligtvis skapa teorier som är applicerbara på hela populationen (Bryman & Bell, 2015). Studien som behandlas i denna uppsats har som syfte att undersöka tillämpningen av försiktighet i redovisning i svenska förhållanden bland svenska börsnoterade företag. Det gör vi genom att granska de bolag som är noterade på den svenska börsen, NASDAQ OMX Stockholm. Eftersom urvalet består av 186 bolag som år 2014 var noterade på Stockholmsbörsen innebär det att vi undersöker majoriteten av populationen. Ett sådant stort urval gör att studiens generaliserbarhet blir begränsad.

4.10 Etiska beaktanden

Denscombe menar att forskningsetikens huvudregel är att ”ingen ska lida av skada till följd av att ha deltagit i forskningen”, (2016, s.25). Denscombe (2016) skriver att om forskningen ska vara etisk måste forskaren följa några grundläggande principer. Bland annat måste deltagarna i studien uttrycka sitt samtycke för att delta i undersökningen samt kunna frivilligt dra sig ur. Forskaren måste även se till att all data angående deltagarna behandlas konfidentiellt och endast används i studiens syfte och inte till andra ändamål. Forskningen får inte heller strida mot lagen. Studien som beskrivs i denna uppsats är opersonlig. Empirisk data som analyseras i studien är främst kvantitativ och kommer från de olika börsbolagens årsredovisningar som utgör en offentlig handling. Även information angående styrelseledamöter av de svenska börsnoterade företagen kommer från dessa företags årsredovisningar som gör det möjligt att presumera att det finns ett samtycke från dessa personer att deras uppgifter behandlas i denna studie. Personernas kön samt etnicitet behandlas anonymt, endast variabler såsom andel kvinnor samt andel personer med utländsk bakgrund nämns utan att specifikt ange personernas namn och efternamn eller någon annan personlig data. All information från årsredovisningar används endast för att kunna förklara vilka företagsspecifika faktorer som påverkar

tillämpningen av försiktighet i redovisning och är inte avsedd att användas till andra ändamål.

5. Analys

I det här kapitlet kommer studiens resultat att presenteras. Först presenteras beskrivande statistik angående urvalet, den beroende variabeln, de oberoende variablerna samt kontrollvariabler. Därefter presenteras resultat av korrelationsmatrisen och den multipla regressionen. Slutligen kommer alla resultat sammanfattas och analyseras.

5.1 Beskrivande statistik

Den beskrivande statistiken som presenteras nedan har som uppgift att tillhandahålla en överblick på studiens urval och variabler. Angående urvalet kommer det sammanlagda antalet företag som undersöks att presenteras tillsammans med deras indelning på Stockholmsbörsen. Dessutom kommer det även att beskrivas hur bolagen är indelade efter sektorer. Slutligen kommer den beskrivande statistiken för studiens samtliga variabler att visas.

5.1.1 Analyserade företag

Som det tidigare har nämnts omfattar studien majoriteten av bolag noterade på NASDAQ OMX Stockholm, det vill säga Stockholmsbörsen. Totalt omfattar studien ett urval på 186 företag. Av de analyserade börsbolagen som inkluderats i studien tillhör 43 företag Large Cap vilket ger en relativ andel på 23,1 %, 57 företag Mid Cap vilket ger en relativ andel på 30,6 % och 86 företag Small Cap vilket ger en relativ andel på 46,2 % (se Tabell 5.1). Som det går att utläsa från tabellen tillhör nästan hälften av det undersökta urvalet Small Cap. Den ursprungliga populationen omfattade som tidigare beskrivits 289 företag, varav 74 på Large Cap, 107 på Mid Cap och 108 på Small Cap. Det här visar på att bolag på Small Cap är överrepresenterade i vår studie. Anledningen är att finansbolag samt företag som saknar tillräcklig information har exkluderats och de här bolagen fanns främst på Large Cap och Mid Cap.

Tabell 5.1 Fördelningen av det undersökta urvalet på NASDAQ OMX Stockholm

	Antal	Andel %
Large Cap	43	23,1
Mid Cap	57	30,6
Small Cap	86	46,2
Total	186	100,0

Tabell 5.2 visar hur bolagen på Stockholmsbörsen är fördelade i sektorer enligt *International Classification Benchmark* (ICB). Den största gruppen är industriföretag (*Industrials*) som utgörs av 66 företag. Några av indelningarna innehåller endast ett

mycket litet antal företag vilket kan ses i tabellen nedan. På grund av att kategorivariabler inte kan vara kontrollvariabler har sektorindelningen enligt ICB förenklats och kodats om till en dummy variabel som endast innehåller två grupper. Dessa grupper är tillverkningsföretag (*Manufacturing*) och serviceföretag (*Service*) (Se Tabell 5.3). Som tidigare beskrivits innehåller *Service: Consumer Goods, Consumer Services, Health Care, Telecom* och *Utilities* medan *Manufacturing* innehåller: *Oil & Gas, Materials, Industrials* och *Technology*. Tabell 5.3 visar även att *Manufacturing* är en större grupp än serviceföretag.

Tabell 5.2 Sektorindelning enligt ICB

	Antal	Andel %
Oil & Gas	2	1,1
Materials	11	5,9
Industrials	66	35,5
Consumer Goods	20	10,8
Consumer Services	22	11,8
Health Care	30	16,1
Telecom	5	2,7
Utilities	1	0,5
Techology	29	15,6
Total	186	100,0

Tabell 5.3 Förenklad sektorindelning

	Antal	Andel %
Manufacturing	108	58,1
Service	78	41,9
Total	186	100,0

5.1.2 Variabler

Market-to-Book (MTB) är den beroende variabeln i studien och är en proxy för försiktighet i redovisning. Ett Kolmogorov-Smirnov test har gjorts i SPSS vars resultat visade på att variabeln inte var normalfördelad. Det lägsta observerade värdet på MTB är 0,157 som i enlighet med tidigare resonemang indikerar att redovisningen inte är försiktig. I sin tur var det högsta värdet som noterades 16,510 vilket betyder att marknadsvärdet var mer än 16 gånger så stort som det bokförda värdet och det är ett tecken på en hög grad av försiktighet i redovisningen. Medelvärdet hos den beroende variabeln ligger på ungefär 2,9 (se Tabell 5.4).

Tabell 5.4 Den beroende variabeln MTB

	N	Minimum	Maximum	Medelvärde	Standardavvikelse
Market-to-Book	186	0,157	16,510	2,90038	2,500694

I tabell 5.5 illustreras den beskrivande statistiken för de oberoende variablerna. Något av de mest anmärkningsvärda är att N som betecknar antalet observationer skiljer sig åt mellan variablerna. Det beror på att vissa värden saknas för olika oberoende variabler. För de flesta företag som inkluderats i studien är dock informationen fullständig. Det är viktigt att nämna att variablerna som illustreras i tabellen inte är helt jämförbara eftersom de redovisas i olika mått. Ägarspridning samt styrelsesammansättning vad gäller kön och etnicitet visas i procent. Medelålder anges i år medan tre olika mått på storlek har använts vilka är omsättning, balansomslutning samt antal anställda och de är logaritmerade med den naturliga logaritmen.

Tabell 5.5 De oberoende variablerna

	N	Minimum	Maximum	Medelvärde	Standardavvikelse
Ägarspridning	173	12,50	88,10	43,7294	15,26990
Styrelse: Kön	186	0,0	60,0	25,478	13,4448
Styrelse: Etnicitet	186	0,0	85,7	16,051	20,4992
Styrelse: Ålder	183	46,6	68,2	56,616	4,0837
Storlek: Omsättning	185	7,76	19,46	14,3594	2,23768
Storlek: Balansomslutning	185	10,05	19,76	14,4704	2,03569
Storlek: Antal anställda	183	1,61	12,53	6,6565	2,23005

Variablerna som redovisas i tabell 5.6 är studiens kontrollvariabler. Anledningen till att det minsta värdet är noll och det största värdet är 1 på båda dessa variabler beror på att de är kodade som dummy variabler. Det är värt att notera att medelvärdet på börsnotering utomlands endast ligger på 0,04 vilket då beror på att bara 7 av de 186 undersökta företagen var börsnoterade utomlands. Medelvärdet gällande sektor ligger på 0,42 vilket visar att ungefär 42 % av börsbolagen tillhör gruppen serviceföretag (se Tabell 5,3).

Tabell 5.6 Kontrollvariablerna

	N	Minimum	Maximum	Medelvärde	Standardavvikelse
Börsnotering utomlands	186	0	1	0,04	0,191
Sektor	186	0	1	0,42	0,495

5.2 Korrelationsmatris

För att få fram en korrelationsmatris har vi använt oss av *Spearman Rank Order Correlation* på grund av att den beroende variabeln inte visade sig vara normalfördelad.

En korrelationsmatris används för att testa styrkan i relationen mellan två variabler. Korrelationen visar om ett samband mellan två variabler är positivt eller negativt, hur starkt detta samband är samt om det är signifikant (Pallant, 2013). Tabell 5.7 illustrerar en fullständig korrelationsmatris. Den är även presenterad i en förstorad form i bilaga 2.

Tabell 5.7 Spearmans korrelationsmatris

Variabler	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1. Market-to-Book									
2. Ägarspridning	0,066								
3. Styrelse: Kön	0,137†	0,016							
4. Styrelse: Etnicitet	-0,072	,163*	0,088						
5. Styrelse: Ålder	-0,098	-0,128†	-0,133†	-0,013					
6. Storlek: Omsättning	-0,011	,200**	,203**	0,099	0,082				
7. Storlek: Balansomslutning	-0,072	,254**	,176*	0,144†	0,103	,936***			
8. Storlek: Antal anställda	0,016	,157*	,236**	0,058	0,087	,936***	,858***		
9. Börsnotering utomlands	-0,099	0,016	-0,089	,204**	,146*	0,125†	,162*	0,133†	
10. Sektor	0,050	-0,010	,166*	,184*	-0,103	-0,021	0,043	-0,097	0,004

*** p < 0,001; ** p < 0,01; * p < 0,05; † p < 0,1

N=186

Studiens syfte är att undersöka vilka faktorer som påverkar tillämpningen av försiktighet i redovisning. Därför är sambandet mellan den beroende variabeln MTB som visar hur försiktig ett företags redovisning har varit och de övriga variablerna det mest väsentliga sambandet för denna studie. Som det går att utläsa ur den ovanstående korrelationsmatrisen är det endast variabeln kön som visar tendens till ett positivt samband som förutsattes av studiens hypoteser. Sambandet är dock fortfarande inte tillräckligt starkt för att kunna anses vara signifikant eftersom det inte kan ses som statistiskt säkerställt på 5 procents signifikansnivå. För övrigt visar inga variabler någon tendens till samband med den beroende variabeln MTB.

Det är även möjligt att ur matrisen utläsa ett mycket starkt, positivt samband mellan variabler omsättning, balansomslutning och antal anställda. Anledningen till detta är att samtliga dessa variabler är mått på företagets storlek och förväntas korrelera med varandra. Matrisen visar även att det finns ett signifikant, positivt samband mellan storleksmått och ägarspridning samt kön. Även börsnotering utomlands samt etnicitet är två variabler som positivt korrelerar med varandra samt sektor visar en positiv korrelation med både kön och etnicitet som skulle kunna visa att fler utländska styrelseledamöter befinner sig i sektor *Service*.

5.3 Multipel regression

Vi har använt multipel regression för att pröva studiens hypoteser. Med hjälp av en multipel regressionsanalys går det att analysera variationen mellan en studies beroende

variabel och de olika oberoende variablerna (Körner & Wahlgren, 2015). Multipel regression grundas på korrelation men skiljer sig åt på grund av att det går att utforska relationen mellan variabler på ett mer avancerat sätt. Förutom att förklara relationen mellan den beroende variabeln och de enskilda förklarande variablerna går det även att se hur stark modellens förklaringsgrad är som helhet (Pallant 2013). Med de förklarande variablerna menas i studien de oberoende variablerna samt kontrollvariablerna.

Tabell 5.8 som finns nedan illustrerar resultatet av den multipla regressionen. Tabellen visar att studiens modell är signifikant eftersom det angivna F-värdet visar en signifikans på en nivå där $p < 0,01$.

R^2 står för determinationskoefficienten och mäter hela modellens förklaringsgrad, det vill säga hur många procent av variationen i den beroende variabeln som förklaras av de signifikanta förklarande variablerna (Körner & Wahlgren, 2015). Modellen som presenteras i studien har ett R^2 som är lika med 0,078. Det innebär att de förklarande variablerna i modellen som är signifikanta förklarar 7,8 % av variationen i studiens beroende variabel vilken är försiktighet i redovisning som uppskattas genom MTB. Det är ett tecken på att försiktighet beror på många andra faktorer än de som har blivit inkluderade i studien.

Variance Inflation Factor (VIF) anger hur stor korrelationen är mellan de olika oberoende variablerna. Enligt Pallant (2013) finns det risk för multikollinearitet om VIF-värdet överstiger 10. Multikollinearitet innebär att sambandet mellan två förklarande variabler är stort, med andra ord att de förklarar samma sak (Körner & Wahlgren, 2015). Variablerna som illustreras i modellen har ett lågt VIF-värde som ligger mellan 1,055 och 1,218. Enligt Pallant (2013) innebär det att det inte finns tecken på multikollinearitet mellan variablerna.

För att se vilka av de förklarande variablerna som har en inverkan på försiktighet i redovisning och på det sättet pröva våra hypoteser har vi använt oss av standardiserad beta. Det innebär att samtliga variabler är konverterade till samma skala som gör det möjligt att jämföra dem (Pallant, 2013). Det standardiserade beta-värdet visar även om sambandet mellan en förklarande variabel och den beroende variabeln i modellen är positivt eller negativt samt om det är signifikant. Vi har valt att använda modellen som inkluderar storleksmättet balansomslutning eftersom modellen visade en högre determinationskoefficient än både vid användandet av omsättning och antal anställda.

Tabell 5.8 Multipel regression

Variabler	Standardfel	Std. Beta	VIF
Konstant	3,013	5,484†	
Ägarspridning	0,013	0,142†	1,169
Styrelse: Kön	0,015	0,210**	1,055
Styrelse: Etnicitet	0,010	-0,030	1,089
Styrelse: Ålder	0,049	-0,015	1,084
Storlek: Balansomslutning	0,104	-0,231**	1,218
Sektor	0,398	0,138†	1,073
Börsnotering utomlands	1,294	-0,029	1,082

Justerad $R^2 = 0,078$

F-värde= 3,031**

† $p < 0,1$

* $p < 0,05$

** $p < 0,01$

*** $p < 0,001$

Utifrån informationen som går att utläsa ur den ovanstående tabellen genomförs en prövning av studiens hypoteser. Hypoteserna som tidigare redogjorts för och som analyseras är följande:

- *Hypotes 1: Bolag med en större ägarspridning, det vill säga företag med fler små aktieägare, har en högre grad av försiktighet i sin redovisning.*
- *Hypotes 2: En högre andel kvinnor i företagens styrelser leder till mer försiktighet i företags redovisning.*
- *Hypotes 3: En större andel styrelseledamöter med utländsk bakgrund leder till mindre försiktighet i företags redovisning.*
- *Hypotes 4: Fler äldre styrelseledamöter leder till mer försiktighet i företags redovisning.*
- *Hypotes 5: Större företag är mer försiktiga i sin redovisning.*

Som det tidigare nämndes i den empiriska metoden förutsätter studien ett samband som är signifikant vid en testnivå på 5 %, alltså $p < 0,05$ för att det ska kunna accepteras.

Ägarspridning visar en tendens till ett positivt samband men sambandet är inte tillräckligt starkt eftersom studien, som beskrivits i tidigare kapitel, förutsätter en 5 procentig signifikansnivå för att kunna acceptera en hypotes. Därför ska hypotes 1 förkastas. Det standardiserade beta-värdet för variabeln Styrelse: Kön visar ett positivt samband som är signifikant på en nivå där $p < 0,01$. Det innebär att andelen kvinnor har en positiv inverkan på försiktighet i redovisning vilket är i enlighet med hypotes 2 och därför ska denna

hypotes accepteras. Däremot går det inte att påvisa något signifikant samband mellan Styrelse: Etnicitet och den beroende variabeln MTB som uppskattar försiktighet i redovisning och därför ska hypotes 3 förkastas. Inte heller går det att påvisa något signifikant samband mellan Styrelse: Ålder och försiktighet i redovisning och därför ska även hypotes 4 förkastas.

Storlek: Balansomslutning visar ett negativt samband vilket kan utläsas ur det standardiserade beta-värdet som även visar att detta samband är signifikant på en nivå där $p < 0,01$. Eftersom sambandet är negativt tyder det på att storlek har en negativ inverkan på försiktighet i redovisning. Det vill säga att större företag upprättar en mindre försiktig redovisning som inte är i enlighet med hypotes 5. För att vara säkra på att det verkligen finns ett negativt samband mellan försiktighet i redovisning och storlek har vi valt att även testa detta samband med ett annat storleksmått. Det lämpligaste storleksmålet var omsättning eftersom modellen gav en högre determinationskoefficient än antalet anställda (se Tabell 5.9).

När det gäller kontrollvariabler visar tabellen 5.8 att det finns ett svagt samband mellan försiktighet i redovisning och Sektor där företagen inom sektorn *Service* är mer försiktiga än bolagen från sektorn *Manufacturing*. Variabeln är dock signifikant endast på en nivå där $p < 0,1$ som vi inte anser vara en tillräcklig signifikansnivå. Det går inte heller att påvisa ett signifikant samband mellan försiktighet i redovisning och variabeln Börsnotering utomlands.

Tabell 5.9 Multipel regression räknat med omsättning som storleksmått

Variabel	Standardfel	Std. Beta	VIF
Konstant	3,039	5,236†	
Ägarspridning	0,013	0,111	1,101
Styrelse: Kön	0,015	0,208**	1,061
Styrelse: Etnicitet	0,010	-0,043	1,087
Styrelse: Ålder	0,049	-0,031	1,067
Storlek: Omsättning	0,090	-0,191*	1,118
Sektor	0,401	0,116	1,078
Börsnotering utomlands	1,291	-0,045	1,064

Justerad $R^2 = 0,066$

F-värde = 2,696*

† $p < 0,1$

* $p < 0,05$

** $p < 0,01$

*** $p < 0,001$

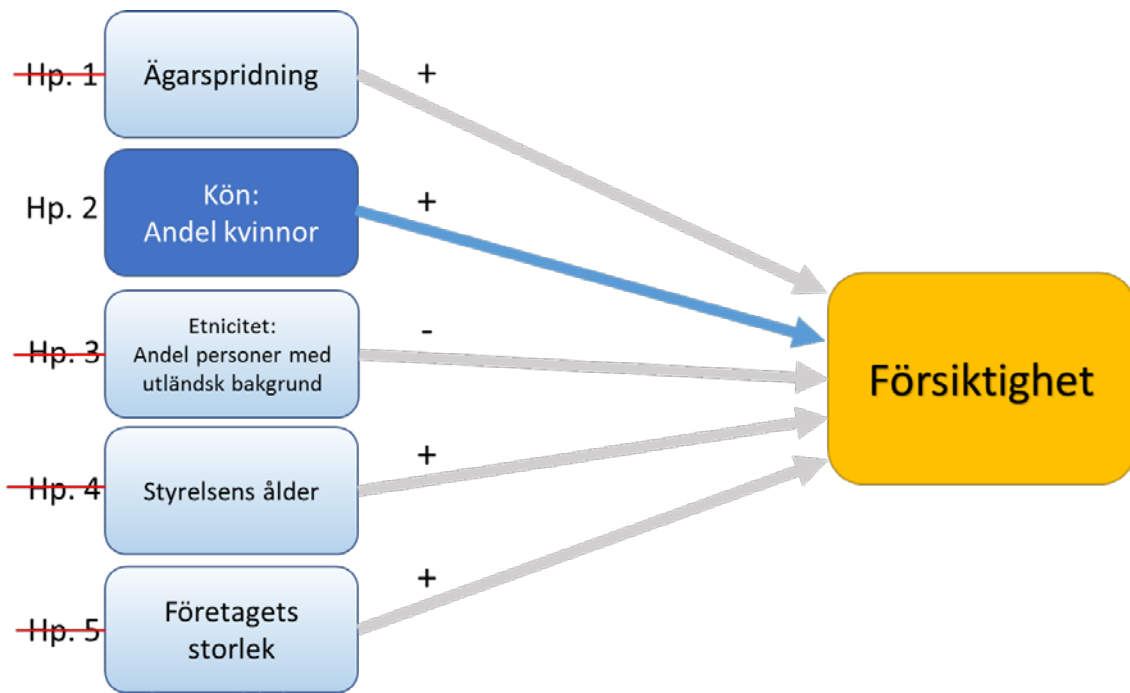
Tabell 5.9 illustrerar resultatet av den multipla regressionen när storleksmättet omsättning användes i analysen istället för balansomslutning. Modellen är signifikant på en nivå där $p < 0,05$ och har en förklaringsgrad på 6,6 %. Precis som tidigare visar storlek ett negativt samband som är signifikant. Detta samband tyder på att större företag är mindre försiktiga. Efter att ha testat hypotes 5 med både storleksmättet balansomslutning och omsättning kan vi med en större säkerhet förkasta denna hypotes.

5.4 Sammanfattning

Under genomförandet av analysen presenterades först det insamlade datamaterialet med hjälp av beskrivande statistik. Den beskrivande statistiken redovisar överskådlig information om studiens urval och variabler. Därefter testades sambandet mellan studiens samtliga variabler i en korrelationsmatris. Spearmans korrelationsmatris användes eftersom den beroende variabeln MTB inte var normalfördelad. Korrelationsmatrisen påvisade ett svagt, positivt samband mellan Styrelse: Kön och MTB som mäter försiktighet i redovisningen. Den visade även andra samband, bland annat positiva samband mellan storlek och ägarspridning samt mellan storlek och andel kvinnor i styrelser. Dessa samband har en liten relevans till uppsatsens studie men kan visa sig vara intressanta i andra sammanhang.

Uppsatsens hypoteser har blivit prövade genom multipel regression som var en lämplig metod för analys på grund av att studiens modell består av flera olika förklarande variabler. Den multipla regressionen visade att studiens modell var signifikant. Ägarspridning visar tendenser till ett svagt positivt samband men bedömdes inte vara tillräckligt starkt för att kunna acceptera hypotes 1. Det gick däremot inte att påvisa att styrelsens etnicitet eller ålder har något signifikant samband med tillämpningen av en försiktig redovisning därför förkastades hypotes 3 och 4.

Studien kunde däremot påvisa att en större andel kvinnor i företagets styrelser kan leda till mer försiktighet i företags redovisning och därför accepterades hypotes 2. Trots att hypotes 5 förkastades visade det sig att storlek har en betydelse på hur försiktig ett företags redovisning är. Det har nämligen visat sig att större företag redovisar mindre försiktigt. Trots att hypotes 5 har blivit förkastad kan detta resultat vara intressant att undersöka närmare i framtida studier. Figur 5.1 illustrerar den sammanfattande modellen efter att uppsatsens hypoteser har prövats:

Figur 5.1 De prövade hypoteserna

6. Diskussion och slutsats

I uppsatsens avslutande kapitel kommer slutsatser dras utifrån analysen. Studiens bidrag och begränsningar kommer att belysas. Slutligen kommer förslag på framtida forskning att presenteras.

6.1 Slutsatser

Den slutsats som går att dra genom vad som ovan beskrivits i analysen är att en statistiskt signifikant faktor som påverkar försiktigheten i redovisning är styrelseledamöters kön. Ett positivt samband finns alltså mellan antalet kvinnliga styrelseledamöter och graden av försiktighet i svenska börsbolags redovisning. Med andra ord innebär det att om det finns fler kvinnor i styrelsen så är redovisningen mer försiktig, vilket är i enlighet med hypotes 2 i denna studie som tidigare beskrivits och lyder: *En högre andel kvinnor i företagens styrelser leder till mer försiktighet i företags redovisning.*

Resultatet av denna studie har således likheter med Francis, Hasan, Park & Wu (2015) som kom fram till att företag med en kvinnlig ekonomichef är mer försiktiga i sin redovisning. Skillnaden mellan den undersökningen och vår studie är således att vi har kommit fram till att försiktigheten i svenska börsbolags redovisning påverkas av det relativa antalet styrelseledamöter som är kvinnor. Tidigare forskning som berörts i den här uppsatsen har även påvisat att styrelsers könssammansättning påverkar företags beslut och verksamheter i andra avseenden (Gul, Srinidhi och Ng, 2011; Adams, 2009; Harjoto, Laksmna och Lee, 2015). Den här studien bidrar då också till den forskning som visar att könsfördelningen påverkar styrelser beslutsfattande generellt sett.

Förklaringen till det här statistiskt säkerställda sambandet kan bero på att graden av riskaversion är högre bland kvinnor än bland män. Argumentet framförs i Francis *et al.* (2015) och har beskrivits i den här uppsatsens teorikapitel. Det teoretiska resonemanget går ut på att kvinnor är mer angelägna om att inte vilseleda aktieägarna på grund av de risker det medför. Därför är de mer bekymrade om att en rimlig försiktighet i redovisningen används.

Slutsatsen ger även viss inblick i hur *International Financial Reporting Standards* (IFRS) tillämpas. Studien har konstaterat att styrelseledamöters kön i svenska börsbolag som tillämpar den internationella redovisningsstandarden påverkar försiktigheten i redovisningen. Det kan kopplas till exempelvis Hellman (2008) som beskrivits tidigare i

uppsatsen och som menar att IFRS ger möjligheter till skillnader i tillämpningen av försiktighet i finansiella rapporter.

Det gick att se tendenser till att en större ägarspridning ledde till en mer försiktig redovisning. Dock går det inte att utifrån resultatet påvisa något statistiskt signifikant samband och därmed dra slutsatsen att en större ägarspridning inverkar positivt på mängden försiktighet i redovisning. Genom att ytterligare resonera kring *Positive Accounting Theory* (PAT) enligt Watts och Zimmerman (1986) skulle det kunna gå att förklara utfallet. På grund av det opportunistiska beteende som ofta präglar företagsledningar enligt PAT skulle chefer i företag med stor ägarspridning kunna bortse från en försiktig redovisning för att gynna sig själva. En anledning skulle kunna vara att chefernas bonusar är kopplade till det bokförda resultatet. Forskning har i enlighet med vad som berörts tidigare visat på att mer försiktighet i redovisning gynnar mindre aktieägare (Lafond och Roychowdhury, 2008; Cullinan, Wang, Wang & Zhang, 2012). Om företagsledningen bortser från en försiktig redovisning missgynnas således de små aktieägarna.

Utfallet visade att det inte går att påvisa några signifikanta samband när det gäller styrelseledamöters etnicitet. Det går alltså inte att styrka resonemanget att fler personer med utländsk bakgrund som sitter i styrelser leder till en mindre försiktig redovisning. En möjlig anledning till ett sådant resultat är att det visade sig att många styrelseledamöter med utländsk bakgrund i de svenska börsbolagen hade sitt ursprung i kontinentala Europa. Redovisningen i de länderna är enligt Nobes och Parker (2012) mycket försiktig. Även Yunos, Ismail och Smith (2012) kunde inte påvisa att styrelseledamöters etnicitet påverkade graden av försiktighet i redovisning.

Inte heller gick det att få fram något statistiskt säkerställt resultat som visade att styrelsens medelålder påverkade redovisningens försiktighet. Det kan möjligtvis bero på att styrelseledamöter blir mer självsäkra vid en högre ålder vilket leder till att de är mindre känsliga för risk som i sin tur påverkar försiktigheten i redovisningen negativt. Dessutom kan äldre personer vara mera benägna att öka ett företags värde för att kunna sälja av sitt eget aktieinnehav till ett högre pris. De här resonemangen kring ålder går även att koppla till *Positive Accounting Theory* (PAT) i enlighet med Watts och Zimmerman (1986).

Angående företags storlek så fanns det inte något stöd för att större företags redovisning var mer försiktig i enlighet med vår hypotes. Dock visade analysen på ett signifikant

negativt samband då det gällde förhållandet mellan börsnoterade företags storlek och deras redovisnings försiktighet. Det innebär därför att mindre börsbolag har en mer försiktig redovisning än större börsnoterade företag. Det är i enlighet med vad som står skrivet i Khan och Watts (2009) samt Ahmed och Duellman (2007). De menar som tidigare beskrivits att informationsasymmetrier är mindre i större företag vilket leder till mindre försiktighet. Vi antog dock, vilket framkommit tidigare i uppsatsen, att på grund av att alla undersökta företag i den här studien är börsnoterade så skulle inte denna faktor vara så betydelsefull utan andra omständigheter skulle ha en större inverkan.

6.2 Studiens bidrag

Den här studien har bidragit till den forskning som berör vilka faktorer som påverkar försiktigheten i redovisning. I enlighet med vad som beskrivits i tidigare kapitel finns det andra studier som undersökt redovisningens försiktighet i förhållande till ägarspridning och storlek (Cullinan, Wang, Wang & Zhang, 2012; Khan & Watts, 2009). Dock har vi inte kunnat finna någon litteratur som enbart fokuserar på vilka faktorer som förklarar tillämpningen av försiktighetsprincipen i svenska börsbolags konsoliderade årsredovisningar. Genom att undersöka svenska börsnoterade företag som tillämpar IFRS bidrar vi även med kunskap om hur försiktighet borde hanteras av *International Accounting Standards Board* (IASB), vilket är som tidigare berörts en aktuell fråga.

Då det gäller de faktorer som berör företags styrelsesammansättning så finns det inte till vår vetskap någon tidigare forskning om kön och ålders inverkan på det fenomen studien undersöker. Angående hur styrelseledamöters etnicitet påverkar redovisningens försiktighet har vi endast kunnat hitta en studie som undersöker det här specifika förhållandet och då i ett annat land (Yunos *et al.*, 2012). Vår studie visar i enlighet med Yunos *et al.* (2012) att det är svårt att dra några slutsatser om att etnicitet påverkar försiktigheten i redovisning.

Vad gäller könssammansättningen i svenska börsnoterade företags styrelser så har den här studien gett stöd till att andelen kvinnor i styrelser ökar graden av försiktighet i redovisning. Enligt Francis *et al.* (2015) så påverkar ekonomichefens kön redovisningens försiktighet och vår undersökning har visat att det samma gäller för styrelseledamöters kön. Resultatet kan ha betydelse för hur företag och andra organisationer borde tillsätta sina styrelser. Dock så har den här studien endast konstaterat att försiktigheten ökar i

redovisningen desto högre andel kvinnor det finns i svenska börsbolags styrelser. Utifrån det utfallet går det inte att dra några slutsatser om det i sig är positivt eller negativt.

6.3 Studiens begränsningar

Alla möjliga faktorer undersöktes inte i den här uppsatsen vilket innebär att även andra faktorer kan inverka på redovisningens försiktighet i svenska börsbolag. Genom att resonera ännu mer kring andra aspekter av agentteorin, *Positive Accounting Theory* och även inkludera andra teorier skulle ytterligare kunskap om fenomenet kunna nås. Det här kan alltså ses som teoretiska begränsningar.

En annan begränsning i den här studien är att endast en proxy för försiktighet användes vilket var *Market-to-Book value* (MTB). Problematiken med MTB är att det även påverkas av fler faktorer än redovisningens försiktighet. Genom att använda sig av flera mått skulle resultatet kunna bli mer pålitligt. En annan relaterad begränsning är att MTB endast uppskattades för ett år. Om MTB hade räknats ut för flera år hade den inverkan som andra omständigheter haft på vår proxy för försiktighet minskat. Dessutom var det något problematiskt att bedöma styrelseledamöters etnicitet. Trots att namn samt oftast även bild och andra uppgifter var tillgängliga var bedömningarna ibland svåra. De flesta styrelseledamöter med utländsk bakgrund kom även från andra närliggande europeiska länder vilket innebar att den etniska diversifieringen var begränsad.

6.4 Förslag till framtida forskning

Fortfarande verkar det finnas mycket som behöver undersökas då det gäller försiktighetsprincipen i redovisning. Framtida forskning skulle kunna undersöka hur fler faktorer än de som togs med i den här studien påverkar redovisningens försiktighet då det gäller svenska börsnoterade företag. Anledningen till att vi valde att undersöka de ovan beskrivna faktorerna var att det var möjligt att inhämta relevant data och att vi hittade de tydligaste teoretiska argumenten för att de kunde påverka det undersökta fenomenet. Därmed är det troligt att det även skulle kunna finnas samband mellan redovisnings försiktighet och andra företagsspecifika faktorer. Exempelvis skulle redovisares individuella egenskaper som personlighetsdrag ha en påverkan. Redovisares personligheter skiljer sig troligtvis bland annat åt i form av hur sociala de är och således om de är introverta eller extroverta.

Dessutom borde framtida undersökningar inkludera fler mått för att uppskatta redovisnings försiktighet. Det skulle även göra det möjligt att undersöka företag som inte

är börsnoterade. På grund av att vi har valt att undersöka börsnoterade företag och vår uppsats har haft fokus på IFRS som främst används av noterade företag har det inte varit ett problem för oss. Dock skulle det vara intressant med studier som undersöker andra typer av företag och organisationers tillämpning av försiktighet.

Det vore även intressant med forskning som mer detaljerat undersöker varför kön påverkar redovisningens försiktighet, vilket har konstaterats i den här undersökningen. Genom att använda enkäter eller kvalitativa intervjuer skulle det vara möjligt att förklara och få en djupare förståelse kring det här sambandet. Liknande undersökningar skulle även kunna utforska varför det är svårare att finna samband mellan försiktighet i redovisning och de andra faktorerna som undersökts i den här studien.

Referenser

Adams, R. B., & Ferreira, D. (2009). Women in the boardroom and their impact on governance and performance. *Journal of Financial Economics*, 94(2), 291-309.

Ahmed, A. S., & Duellman, S. (2007). Accounting conservatism and board of director characteristics: An empirical analysis. *Journal of Accounting and Economics*, 43(2), 411-437.

Association of Business Schools. (2015). *Academic Journal Guide 2015*. London: Association of Business Schools. Från <https://steffenroth.files.wordpress.com/2015/06/abs-2015-steffen-roth-ch.pdf>

Barker, R. (2015). Conservatism, prudence and the IASB's conceptual framework. *Accounting and Business Research*, 45(4), 514-538.

Basu, S. (1997). The conservatism principle and the asymmetric timeliness of earnings. *Journal of Accounting & Economics*, 24(1), 3-37.

Beaver, W. H., & Ryan, S. G. (2005). Conditional and unconditional conservatism: Concepts and modeling. *Review of Accounting Studies*, 10(2), 269-309.

Brammer, S., Millington, A., & Pavelin, S. (2007). Gender and Ethnic Diversity Among UK Corporate Boards. *Corporate Governance: An International Review*, 15(2) 393-403.

Broberg, P., Tagesson, T., & Collin, S. (2010). What explains variation in voluntary disclosures - a study of annual reports from corporations listed at the Stockholm stock exchange. *Journal of Management and Governance*, 14(4), 351-377.

Bryman, A., & Bell, E. (2015). *Business Research Methods (Fourth Edition)*. New York: Oxford University Press

Cullinan, C. P., Wang, P., Wang, F., & Zhang, J. (2012). Ownership structure and accounting conservatism in china. *Journal of International Accounting, Auditing and Taxation*, 21(1), 1-16.

Denscombe, M. (2016). *Forskningshandboken: För småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna* (3. Uppl.). Lund: Studentlitteratur AB.

FAR (2015). *Samlingsvolym redovisning 2015*. Stockholm: FAR Akademi AB.

- Feltham, G.A., & Ohlson, J.A. (1995). Valuation and Clean Surplus Accounting for Operating and Financial Activities. *Contemporary Accounting Research*, 11(2), 689-731.
- Ferrari, M., Momente', F., & Reggiani, F. (2012). Investor perception of the international accounting standards quality: Inferences from Germany. *Journal of Accounting, Auditing & Finance*, 27(4), 527-556.
- Francis, B., Hasan, I., Park, J. C., & Wu, Q. (2015). Gender differences in financial reporting decision making: Evidence from accounting conservatism. *Contemporary Accounting Research*, 32(3), 1285-1318.
- García Lara, J. M., García Osma, B., & Penalva, F. (2014). Information consequences of accounting conservatism. *European Accounting Review*, 23(2), 173-198.
- Grönlund, A., Tagesson, T., & Öhman, P. (2013). *Principbaserad Redovisning*. Lund: Studentlitteratur AB.
- Gul, F. A., Srinidhi, B., & Ng, A. C. (2011). Does board gender diversity improve the informativeness of stock prices? *Journal of Accounting and Economics*, 51(3), 314-338.
- Hansson, B. (2014). *Skapa vetande: Vetenskapsteori från grunden*. Lund: Studentlitteratur AB.
- Harjoto, M. A., Laksmana, I., & Lee, R. (2015). The impact of demographic characteristics of CEOs and directors on audit fees and audit delay. *Managerial Auditing Journal*, 30(8/9), 963-997.
- Hellman, N. (2008). Accounting conservatism under IFRS. *Accounting in Europe*, 5(2), 71-100.
- International Accounting Standards Board. (2015). *Conceptual Framework for Financial Reporting: Comments to be received by 26 October 2015* (Exposure Draft, ED/2015/3). London: IFRS Foundation. Från www.ifrs.org
- Iyengar, R. J., & Zampelli, E. M. (2010). Does accounting conservatism pay? *Accounting and Finance*, 50(1), 121-142.
- Jensen, M. C., & Meckling, W. H. (1976). Theory of the firm: Managerial behavior, agency costs and ownership structure. *Journal of financial economics*, 3(4), 305-360.

- Kang, H., Cheng, M., & Gray, S. J. (2007). Corporate governance and board composition: Diversity and independence of Australian boards. *Corporate Governance: An International Review*, 15(2), 194-207.
- Khan, M., & Watts, R. L. (2009). Estimation and empirical properties of a firm-year measure of accounting conservatism. *Journal of Accounting and Economics*, 48(2), 132-150.
- Kim, B. H., & Pevzner, M. (2010). Conditional accounting conservatism and future negative surprises: An empirical investigation. *Journal of Accounting and Public Policy*, 29(4), 311-329.
- Körner, S., & Wahlgren, L. (2015). *Statistiska metoder*. Lund: Studentlitteratur AB.
- Lafond, R., & Roychowdhury, S. (2008). Managerial ownership and accounting conservatism. *Journal of Accounting Research*, 46(1), 101-135
- Lind, R. (2014). *Vidga vetandet: En introduktion till samhällsvetenskaplig forskning*. Lund: Studentlitteratur AB.
- Mahadeo, J. D., Soobaroyen, T., & Hanuman, V. O. (2012). Board composition and financial performance: Uncovering the effects of diversity in an emerging economy. *Journal of Business Ethics*, 105(3), 375-388.
- Marton, J. (2015, 16 september). Försiktig tillämpning av försiktighet i IFRS. Hämtad 5 april, 2016, från *Balans*, <http://www.tidningenbalans.se/>
- Mohamed Yunos, R., Ismail, Z., & Smith, M. (2012). Ethnicity and accounting conservatism: Malaysian evidence. *Asian Review of Accounting*, 20(1), 34-57.
- Nobes, C., & Parker, R. (2012). *Comparative International Accounting* (12th Edition). Harlow, Essex: Pearson Educational Limited.
- Pallant, J. (2013). *SPSS Survival Manual: A step by step guide to data analysis using IBM SPSS* (5.uppl.). Maidenhead, Berkshire: McGraw-Hill Education.
- Post, C., Rahman, N., & Rubow, E. (2011). Green governance: Boards of directors' composition and environmental corporate social responsibility. *Business & Society*, 50(1), 189-223.

- Roychowdhury, S., & Watts, R. L. (2007). Asymmetric timeliness of earnings, market-to-book and conservatism in financial reporting. *Journal of Accounting and Economics*, 44(1), 2-31.
- Umans, T. (2012). *The Bottom Line of Cultural Diversity at the Top: The Top Management Team's Cultural Diversity and its Influence on Organisational Outcomes* (Doktorsavhandling, Lunds Universitet, Ekonomihögskolan).
- Upadhyay, A. (2014). Social concentration on boards, corporate information environment and cost of capital. *Journal of Business Finance & Accounting*, 41(7-8), 974-1001.
- Wagenhofer, A. (2015, October 13). The Never Ending Story of Prudence and IFRS. Hämtad 15 mars, 2016, från *IFAC*, <https://www.ifac.org>
- Watts, R. L. (2003). Conservatism in accounting part I: Explanations and implications. *Accounting Horizons*, 17(3), 207-221.
- Watts, R. L., & Zimmerman, J. L. (1986). *Positive Accounting Theory*. Upper Saddle River, New Jersey: Prentice Hall.
- Zhang, J. (2008). The contracting benefits of accounting conservatism to lenders and borrowers. *Journal of Accounting and Economics*, 45(1), 27-54.

Bilagor

Bilaga 1 De undersökta företagen och variabler

Bolag	Beroende variabel	Oberoende variabler							Kontrollvariabler	
	MTB	Ag.spr.	Sts.Kön	Sts.Etn.	Sts.Må.	St.Oms.	St.Bal.	St.Ans.	Sektor	F.L.
AAK AB (publ)										
Acando AB										
ACTIVE Biotech AB										
Addnode Group Aktiebolag (publ)										
Addtech AB										
Aktiebolaget Electrolux										
Aktiebolag Fagerhult										
Aktiebolaget SKF										
Aktiebolaget Volvo										
Alfa Laval AB										
Allenex AB										
AllTele Allmänna Svenska Telefonaktiebolaget (publ)										
Anoto Group AB										
Arcam Aktiebolag (publ)										
Arise AB										
ASSA ABLOY AB										
Atlas Copco Aktiebolag										
Avega Group AB										
Axfood Aktiebolag										
Axis Aktiebolag										
Bactiguard Holding AB										
BE Group AB (publ)										
Beijer Alma AB										
Beijer Electronics Aktiebolag										
Beijer Ref AB (publ)										
Bergs Timber AB (publ)										
Betsson AB										
Bilia AB										
BillerudKorsnäs Aktiebolag (publ)										
BioGaia AB										
BioInvent International Aktiebolag										
Biotage AB										
Björn Borg AB										
Boliden AB										
Bong AB										
Boule Diagnostics AB										
BTS Group AB										
Bufab AB (publ)										
Bulten AB										
Byggmax Group AB										
B&B TOOLS Aktiebolag										
Cavotec Sverige Aktiebolag										
CellaVision AB										
Clas Ohlson Aktiebolag										
Cloetta AB										
Com Hem Holding AB										
Concentric Skånes Fagerhult AB										
Concordia Maritime Aktiebolag										
Consilium Aktiebolag										
CTT Systems AB										
Dedicare AB (publ)										
DGC One AB										
DORO AB										
Duni AB										
Duroc Aktiebolag										
Elanders AB										
Electra Gruppen AB (publ)										
Elekta AB (publ)										
Elos Medtech AB										
Endomines AB (publ)										
Enea Aktiebolag										
Eniro AB										

Eolus Vind Aktiebolag (publ.)																					
Episurf Medical AB																					
eWork Scandinavia AB																					
Feelgood Svenska Aktiebolag (publ.)																					
Fingerprint Cards AB																					
Formpipe Software AB																					
Getinge AB																					
Gränges AB																					
Gunnebo Aktiebolag																					
G5 Entertainment AB (publ)																					
H & M Hennes & Mauritz AB																					
Haldex Aktiebolag																					
Hansa Medical AB																					
Hexagon Aktiebolag																					
Hexatronic Group AB																					
HEXPOL AB																					
HiQ International AB																					
HMS Networks AB																					
Holmen Aktiebolag																					
Husqvarna Aktiebolag																					
I.A.R. Systems Group AB																					
ICA Gruppen Aktiebolag																					
Image Systems AB																					
Indutrade Aktiebolag																					
Industrial and Financial Systems, IFS Aktiebolag																					
Intellecta AB																					
Invisio Communications AB																					
Inwido AB (publ)																					
ITAB Shop Concept AB																					
KABE AB																					
KappAhl AB (publ)																					
Karolinska Development AB																					
Knowit Aktiebolag (publ)																					
Lagercrantz Group Aktiebolag																					
Lammhults Design Group AB																					
Lifco AB (publ)																					
Lindab International AB																					
Loomis AB																					
Malmbergs Elektriska Aktiebolag (publ)																					
Meda Aktiebolag																					
MedCap AB (publ)																					
Medivir Aktiebolag																					
Mekonomen Aktiebolag																					
Micro Systemation AB (publ)																					
Midsona AB																					
Modem Times Group MTG AB																					
Moberg Pharma AB (publ)																					
MQ Holding AB																					
MSC Group AB																					
MultiQ International Aktiebolag																					
Mycronic AB (publ)																					
NCC Aktiebolag																					
Nederman Holding Aktiebolag																					
NetEnt AB (publ)																					
Net Insight AB																					
NeuroVive Pharmaceutical AB																					
New Wave Group AB																					
NIBE Industrier AB																					
Nobia AB																					
Nolato Aktiebolag																					
Nordic Mines AB (publ)																					
Nordic Service Partners Holding AB																					

NOTE AB (publ)																					
NOVOTEK Aktiebolag																					
Oasmia Pharmaceutical AB																					
Odd Molly International AB																					
OEM International Aktiebolag																					
Opus Group AB (publ)																					
Orexo AB																					
Ortivus Aktiebolag																					
Peab AB																					
Poolia AB																					
Precise Biometrics AB																					
Prevas Aktiebolag																					
Pricer Aktiebolag																					
Proact IT Group AB																					
PROBI Aktiebolag																					
Proffice Aktiebolag																					
ProfilGruppen AB																					
Qliro Group AB (publ)																					
RaySearch Laboratories AB (publ)																					
Recipharm AB (publ)																					
Rejlers AB (publ)																					
Rezidor Hotel Group AB																					
RNB RETAIL AND BRANDS AB (publ)																					
Rottneros AB																					
SAAB Aktiebolag																					
Sandvik Aktiebolag																					
SAS AB																					
Scandi Standard AB (publ)																					
Seamless Distribution AB																					
SECTRA Aktiebolag																					
Securitas AB																					
Semcon Aktiebolag																					
Sensys Gatsco Group AB																					
SinterCast Aktiebolag																					
Skanska AB																					
SkiStar Aktiebolag																					
Softronic Aktiebolag																					
SSAB AB																					
Stockwik Förvaltning AB																					
Studsvik AB																					
Svedbergs i Dalstorp AB																					
Svenska Cellulosa Aktiebolaget SCA																					
SWECO AB (publ)																					
Swedish Orphan Biovitrum AB (publ)																					
Swedol AB (publ)																					
Systemair Aktiebolag																					
Telefonaktiebolaget LM Ericsson																					
Tele2 AB																					
Telia Company AB																					
Tethys Oil AB																					
Thule Group AB																					
TradeDoubler Aktiebolag																					
Trelleborg AB																					
Uniflex AB																					
VBG GROUP AB (publ)																					
Venue Retail Group Aktiebolag																					
Viking Supply Ships AB																					
Vitec Software Group AB (publ)																					
Vitrolife AB																					
Wise Group AB																					
XANO Industri AB																					
ÅF AB																					

Bilaga 2 En förstord korrelationsmatris

Variabler	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1. Market-to-Book									
2. Ägarspridning	0,066								
3. Styrelse: Kön	0,137 [†]	0,016							
4. Styrelse: Etnicitet	-0,072	,163 [*]	0,088						
5. Styrelse: Ålder	-0,098	-0,128 [†]	-0,133 [†]	-0,013					
6. Storlek: Omättning	-0,011	,200 ^{**}	,203 ^{**}	0,099	0,082				
7. Storlek: Balansomslutning	-0,072	,254 ^{**}	,176 [*]	0,144 [†]	0,103	,936 ^{***}			
8. Storlek: Antal anställda	0,016	,157 [*]	,236 ^{**}	0,058	0,087	,936 ^{***}	,858 ^{***}		
9. Börsnotering utomlands	-0,099	0,016	-0,089	,204 ^{**}	,146 [*]	0,125 [†]	,162 [*]	0,133 [†]	
10. Sektor	0,050	-0,010	,166 [*]	,184 [*]	-0,103	-0,021	0,043	-0,097	0,004

*** p < 0,001; ** p < 0,01; * p < 0,05; † p < 0,1
N=186